

Sarjakuva festivaalin suunnittelu ja toteutus

Sanni Nurmi

Tekijä(t) Sanni Nurmi	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Sarjakuvafestivaalin suunnittelu ja toteutus	Sivu- ja liitesivumäärä 31 + 27
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena on porvooolaisen sarjakuvafestivaali Å-festin vuoden 2016 tapahtuman suunnittelu ja toteutus.</p> <p>Opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Porvoon sarjakuvaseura ry:lle, joka on Å-festin järjestämistä varten perustettu yhdistys. Opinnäytetyön tekijä avusti tapahtuman työryhmää projektin aikana eri lailla sekä osallistui suunnitteluun ja toteuttamiseen johdon assistentille tyypillisissä toiminnoissa syksystä 2015 loppukevääseen 2016.</p> <p>Työn tietoperustaosiossa perehdytään tapahtuman järjestämisen prosesseihin työryhmän työskentelystä ohjelman suunnitteluun ja varainhankintaan. Tässä käydään läpi tapahtuman järjestämisen vaiheet suunnittelusta jälkivaiheeseen.</p> <p>Tietoperustaosiioon kuuluu myös kappale suomalaisesta sarjakuvakulttuurista ja sen merkittävimmistä tapahtumista. Tässä kappaleessa selvitetään, millaisessa toimintaympäristössä Å-fest toimii ja millaisia ovat sen kanssa kilpailevat tapahtumat.</p> <p>Opinnäytetyössä käsitellään myös Å-festin vuoden 2015 tapahtumaa ja sen luomaa pohjaa uuden tapahtuman järjestämiselle.</p> <p>Työssä kerrotaan myös Å-fest 2016 -tapahtuman toteuttamisen yksityiskohdista sekä ohjelman rakenteesta.</p> <p>Arviointiosiossa työn tekijä reflektoi tapahtuman suunnittelua ja toteutusta ja keinoja, joilla tapahtuman suunnittelua voitaisiin tehostaa tulevana vuosina ja kasvattaa tapahtuman profiilia. Arvioinnissa käytetään hyväksi tapahtuman aikana ja sen jälkeen kerättyä kävijäpalautetta, joka oli hyvin positiivista.</p> <p>Å-fest 2016 oli onnistunut tapahtuma. Se ylsi tavoitteensa ja oli taloudellisesti kannattava. Opinnäytetyön tuloksia voidaan käyttää tulevien vuosien tapahtumien suunnittelussa sekä niiden arvioinnissa.</p>	
Asiasanat Tapahtumat, sarjakuvat, projektityö, tapahtumatuotanto	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tapahtumien järjestämisprosessi	4
2.1	Suunnittelu ja organisointi	4
2.2	Talous	8
2.3	Projektityöskentelyn johtaminen	10
2.4	Markkinointi	11
2.5	Tapahtuman toteutus, ohjaus ja seuranta	12
3	Suomalainen sarjakuvakulttuuri ja sen tapahtumat	14
3.1	Pohjoismainen yhteistyö	15
3.2	Tapahtumat	15
4	Å-fest 2015	17
4.1	Tapahtuman tausta, tavoitteet ja toteutus	17
4.2	Tapahtuman jatkuvuus ja tavoitteet vuoden 2016 tapahtumalle	18
5	Å-fest 2016 -tapahtuman suunnittelu	20
5.1	Työryhmä ja kokoustaminen	20
5.2	Ohjelma ja kutsuvieraat	21
5.3	Sponsorit ja yhteistyötahot	22
6	Tapahtuman toteutus	23
6.1	Rakennusvaihe	23
6.2	Päivän ohjelma	23
6.3	Linja-autokuljetukset	24
6.4	Purkuvaihe	24
7	Arviointi ja pohdinta	26
7.1	Palaute	26
7.2	Tapahtuman tavoitteiden saavutus	27
7.3	Parannusehdotuksia	28
7.4	Oman työn arviointi	29
	Lähteet	31
	Liitteet	32
	Liite 1. Å-fest 2015 hankeselvitys	32
	Liite 2. Å-fest 2016 Hankeselvitys	44
	Liite 3. Å-fest 2016 Ohjelmakartta	57
	Liite 4. Kävijäkysely	58

1 Johdanto

Tässä kappaleessa esittelen opinnäytetyöni toimeksiantajan ja sen toimeksiannon, sekä opinnäytetyön rakennetta.

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tein toimeksiantona Å-fest 2016 - tapahtumalle, joka on porvoolainen sarjakuvafestivaali. Opinnäytetyöni käsittelee tapahtumanjärjestämistä sarjakuva-alan ammattilaisille ja sarjakuvapiirien muille avainsidosryhmille. Olen ollut mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa tätä tapahtumaa syksystä 2015 aina itse tapahtumaan helmikuussa 2016 ja sen jälkivaiheeseen keväällä 2016. Opinnäytetyöni toiminnallisen vaiheen aikana toimin yhdessä Å-fest 2016 työryhmän kanssa. Opinnäytetyössä käytän me-muotoa viitatessani työryhmässä tekemiimme toimiin.

Å-fest on Porvoossa järjestettävä yksipäiväinen sarjakuvafestivaali, jonka järjestivät Porvoon Sarjakuvaseura, sekä joukko vapaaehtoisia tekijöitä. Å-fest pyrki tuomaan suomalaista ja pohjoismaista sarjakuvaa esille myös yleisölle rikkoakseen sarjakuvaa koskevia stereotyyppejä; Sarjakuva on muutakin, kuin Aku Ankka tai Tex Willer. Sarjakuva ei ole vain lasten leikkiä tai neljän ruudun strippihuumoria, vaan monimuotoinen, rikas ja esteettömyydestään tunnettu taiteen ala.

Å-fest järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2015, jolloin se keräsi noin 400 osallistujaa. Vuonna 2016 lauantaina 13. helmikuuta järjestimme toisen vuosittainen Å-festin. Koska kyseessä on nuori tapahtuma, sillä ei ollut vielä vakiintunutta perinnettä tai brändiä, johon nojata tapahtumaa järjestettäessä. Opinnäytetyöni tavoitteena oli kehittää tapaa, jolla Å-fest toimii sarjakuva-alan ammattilaisten ja muiden sidosryhmien kohtaamis- ja verkostoitumispaikkana. Kyseessä oli sisäänpääsymaksuton päivätapahtuma, jolla oli tapahtumapisteitä ympäri Porvoota. Päivään kuului työpajoja, keskusteluja ja näyttelyitä sekä sarjakuvabasaari. Å-fest toi julki myös pohjoismaista sarjakuvaa kutsuvieraineen. Å-fest oli Porvoon tavoin kaksikielinen. Tapahtuman mainonnassa ja ohjelmassa käytettiin sekä suomea että ruotsia.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tukea Å-festin työryhmää ennalta asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja tapahtuman onnistuneessa toteuttamisessa. Olin suunnitteluvaiheessa vastuussa muun muassa vapaaehtoisten rekrytoinnista, linja-automatkojen järjestämisestä ja vieraiden majoitus- ja matkustuksen käytännönsuunnittelusta. Itse tapahtumapäivänä toimin avustavissa tehtävissä ympäri Porvoon tapahtumakohteita. Laskin haastattelujen osallistujamääriä, avustin haastateltavia paikalle, kuvasin tapahtumaa ja vastailin

kävijöiden kysymyksiin. Iltaklubilla olin toimin lipunmyyjänä, paluubussissa olin sisäänheittäjänä. Tämän lisäksi osallistuin rakennukseen ja purkuun lauantaina ja sunnuntaina.

Vuoden 2016 festivaalin tavoitteena oli kohdentaa osa ohjelmasta selkeämmin sarjakuvalle toimiville ihmisille, eli sarjakuvantekijöille, -harrastajille, -bloggaajille ja kustantajille. Å-festin tavoite vuodelle 2016 oli tehdä ohjelmastaan entistäkin moniäänisempää ja esteettömämpää.

Vuonna 2016 Å-festin tavoitteena oli houkutella sarjakuva-alan eri sidosryhmistä lisää osallistujia parantamalla ja kohdentamalla ohjelmatarjontansa näitä ryhmiä varten. Tätä varten Å-festin työryhmä pyysi minua järjestämään linja-autokuljetuksen festivaalialueelle Helsingistä. Tällä toiminnalla pyrimme parantamaan Å-festia sarjakuvantekijöiden verkostoitumistapahtumana ja houkuttelemaan osallistujia myös syrjäisemmilta seuduilta.

Koska Å-fest oli täysin vapaaehtoisvoimin järjestetty, ilmainen ja voittoa tavoittelematon tapahtuma, oli sen budjetti melko kapea. Å-fest rahoitettiin erilaisten suomalaisten ja pohjoismaisten kulttuurirahastojen avustuksien kautta. Koska kukaan Å-festin tekijöistä ei saanut työstään palkkiota, oli aika yksi resursseista, jotka toivat työn toteuttamiselle haasteita. Kuten muussakin vapaaehtoisten voimin järjestettävässä tapahtumassa, Å-festin toteutuminen oli pitkälti jo valmiiksi kiireisten ihmisten kontolla. Toisaalta suomalaiset sarjakuvantekijät ovat äärimmäisen hyvin verkostoitunut ryhmä, joka tarkoittaa sitä, että esimerkiksi festivaali-innostuksen lietsominen oli helppoa ja tunnettujen suomalaisten sarjakuvataiteilijoiden kutsuminen tapahtumaan onnistui usein ilman lupausta palkkiosta.

Tietoperustaa kartoittaessani hankin materiaalia tapahtuman järjestämisestä ja tapahtumamarkkinoinnista sekä suomalaisesta sarjakuvakulttuurista. Nämä ovat molemmat aiheita, joita käsitellään tässä opinnäytetyössä laajalti ja joiden tunteminen oli todella merkittävää onnistuneen tapahtuman kannalta. Tapahtumanjärjestämistä käsittelevässä kappaleessa käsittelen tapahtuman suunnittelun ja toteuttamisen eri vaiheita.

Å-fest 2016 festivaalin onnistumiseen suunnittelun yksi tärkeä osa oli tapahtuman historian tunteminen. Opinnäytetyössä esitellään myös ensimmäinen koskaan järjestetty Å-fest, sen tavoitteet, tulokset ja syyt, miksi tapahtuman jatkuvuuden oli katsottu olevan kannattavaa.

Opinnäytetyöni toisella puolella kerron Å-fest 2016 -tapahtuman toteuttamisesta ja sen tuloksista. Arvioin tapahtuman työryhmän toimintatapoja ja saatua palautetta ja pohdin

ensi vuoden festivaalin järjestämisen ja tapahtuman kasvun haasteita ja mahdollisuuksia johdon assistenttityön opiskelijan näkökulmasta sekä sarjakuvakulttuurin näkökulmasta.

2 Tapahtumien järjestämisprosessi

Tässä kappaleessa käyn läpi tapahtuman järjestämisen prosessia ja sen eri vaiheita aina suunnittelusta toteuttamiseen ja arviointiin. Tarkoitukseni on kartoittaa tapahtumaprojektin eri vaiheita ja niissä nousevia kysymyksiä, uhkia ja mahdollisuuksia erityisesti projektipäällikön tai tapahtuman pääjärjestäjän näkökulmasta. Tässä kappaleessa käsittelen pääasiassa yleisötapahtuman järjestämiseen liittyviä näkökulmia pienempien tai suljettujen tapahtumien sijasta, sillä ne ovat relevantimpia Å-festin kannalta.

2.1 Suunnittelu ja organisointi

Tässä opinnäytetyössä käsittelen sarjakuvafestivaalia, joka on kuvataidetapahtuma. Suomalainen festivaaliperinne on vanha. Jo 1800-luvun lopulla on järjestetty laulujuhlia ja laulukokouksia. 1960-luvulla tapahtumat alkoivat muovautua kohti nykyistä muotoaan. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 16–22)

Yksi tärkeä askel tapahtuman suunnittelun alkutaipaleella on päättää tapahtuman laji. Lajia harkitessa tulee ottaa huomioon tapahtuman tavoitteet, tekijöiden taitotaso ja kokemustaso, aikarajoitteet, taloudelliset resurssit, olosuhteet, vuodenaika, byrokratia ja viranomaisasiat sekä tietysti yleisö ja sen odotukset. (Conway 2009: 41–47)

Tapahtuman toteuttamiseen on myös erilaisia tapoja; alusta asti itsetehdystä aina ulkoistettuun tapahtumaan. Tapahtuma voi olla yksi osa isomman kattotapahtuman alla. Itse rakennettu tapahtuma vaatii runsaasti sitoutumista ja suurta työpanosta. Tällaiseen tapahtumaan organisaatio päätyy usein kustannussyistä. Itsetehdyn tapahtuman avainasemassa on taitava ja sitoutunut projektipäällikkö ja projektityöryhmä. Ulkoistettu tapahtuma on sellainen, jonka tapahtumatoimisto tai muu taho tuottaa toimeksiantajaorganisaatiolle. Tavoitteet, kohderyhmä ja budjetti tulevat toimeksiantajalta, mutta tapahtumatoimisto suunnittelee tapahtumalle toteutusidean ja teeman. Ulkoistetussa tapahtumassa on usein kaksi projektipäällikköä, yksi tapahtumatoimistolla sekä yksi toimeksiantajalla, jolloin kummankin organisaation sitouttaminen tapahtumaan on helpompaa. Kattotapahtuman alla järjestettävä tapahtuma saa teemansa valmiiksi kattotapahtumalta. Usein myös tapahtuma-aika, -paikka ja mainonta tulee osittain kattotapahtuman kautta. Samalla kuitenkin alitapahtuman järjestäjäorganisaatio joutuu luopumaan osasta päätäntävällästä, eikä sillä ole hyviä mahdollisuuksia vaikuttaa mahdollisiin epäonnistumisiin. (Vallo & Häyrynen 2014: 61–65)

Kirjassaan *Tapahtuma on Tilaisuus* Helena Vallo ja Eija Häyrynen lajittelevat tapahtumat karkeasti kolmeen kategoriaan: Asiatapahtumat, viihdetapahtumat ja niiden yhdistelmät.

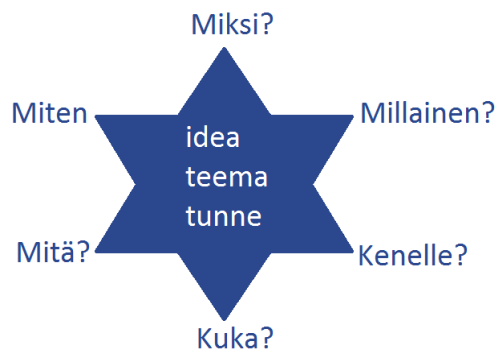
Asiatapahtuma voi olla esimerkiksi seminaari tai kokous. Viihdetapahtuma olisi esimerkiksi konsertti. Yhdistelmä tapahtuma on esimerkiksi virkistyspäivä, jossa on toisaalta viihdetapahtuman ja toisaalta asiatapahtuman elementtejä. (Vallo & Häyrynen 2014: 61–65)

Tapahtuman tavoitteiden määrittely on tärkeää. Tavoitteet ovat lyhyesti ne syyt, jotka takia tapahtuma järjestetään. Parhaimmillaan tavoitteet ovat yksinkertaisia ja ymmärrettäviä. Suunnitteluprosessin aikana tehtäviä päätöksiä olisi hyvä peilata tapahtuman tavoitteisiin, jotta toivotusta suunnasta ei ajauduttaisi pois. Jos tapahtuman tavoitteet ovat selkeät ja realistiset, joka ainoa toteuttamisen suhteen tehty päätös tukee niiden toteutumista. (Conway 2009: 13–14)

Kauhanen, Juurakko ja Kauhanen jaottelevat tapahtuman tavoitteet kahteen osaan: taloudellisiin ja sisällöllisiin tavoitteisiin. Taloudellisiin tavoitteisiin kuuluvat niin välittömät tulostavoitteet eli yleensä suora taloudellinen voitto että välilliset taloudelliset tavoitteet, jotka petaavat taloudellista menestystä. Tällaisia tavoitteita ovat esimerkiksi jonkin tulevan tuotteen mainostus tai asiakastytytyvyyden ylläpito. Sisällölliset tavoitteet liittyvät tapahtuman ohjelman tasoon ja mielenkiintoisuuteen, jotka ovat usein taloudellisen menestyksen edellytyksiä. Sisällöllisiin tavoitteisiin kuuluvat myös organisaation imagon tai brändin rakennus sekä tiedonvälitys osallistujille. Myös verkostoitumisalustan luominen kuuluu sisällöllisiin tavoitteisiin. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 45–46)

Tapahtuman tavoitteissa tulisi harkita strategisia kysymyksiä miksi, mitä ja kenelle, joiden kautta muodostuu tapahtuman idea. Miksi tapahtuma järjestetään? Mitkä ovat tavoitteet ja mikä on viesti? Kenelle tapahtuma järjestetään? Ketkä ovat kohdeyleisö? Mitä järjestetään, milloin ja missä? Millainen tapahtuma on oikea tavoitteiden suhteen? Onko kyseessä asia-, viihde- vai yhdistelmä tapahtuma? Nämä ovat kysymyksiä, joihin organisaation johdon ja projektin työryhmän on pystyttävä vastaamaan ja joiden vastauksesta tulisi käydä ilmi tapahtuman idea tai konsepti. Strategisten kysymysten lisäksi olisi syytä harkita operatiivisia kysymyksiä miten, millainen ja kuka, joista muodostuu vuorossaan tapahtuman teema. Miten tapahtumaprosessi kulkee? Miten tapahtuma toteutetaan ja miten idea ja teema näkyvät läpi tapahtuman? Millainen ohjelma tapahtumalla on? Vastaavatko ne kohderyhmän tarpeita ja tapahtuman tavoitteita? Kuka on projektipäällikkö, ketkä muista vastuuhenkilöistä? Nämä operatiiviset kysymykset koskevat tapahtuman toteuttamista. Niistä selviää, mikä on tapahtuman teema, eli tapahtumailmeen kattoajatus. (Vallo & Häyrynen 2014: 102–108)

Kun harkitaan näitä strategisia ja operatiivisia kysymyksiä, voidaan Vallon ja Häyrisen mukaan muodostaa ns. Onnistuneen tapahtuman tähtimalli (kuvio 1), joka on havainnollistettu kuviossa 1. (Vallo & Häyrinen 2014: 109)

Kuvio 1 Onnistuneen tapahtuman malli © Vallo & Häyrinen 2014.

Kohderyhmän harkitsemisessa on syytä miettiä tarkkaan. Joskus kohderyhmä määräytyy yksinkertaisesti tavoitteen tai tapahtuman lähtökohtien mukaan, esimerkiksi henkilöstön virkistyspäivän kohderyhmä on yrityksen henkilökunta. Jos tapahtuma järjestetään vuosittain, voidaan verrata viime vuosien osallistujamääriä ja demografioita uuden tapahtuman odotuksiin. Uutta tapahtumaa voidaan myös verrata rinnakkaistapahtumiin, jolloin syytä kuitenkin on ottaa huomioon erot teemoissa ja brändin tunnettuudessa. Kohderyhmää saattaa myös rajoittaa jotkin tapahtuman paikan, ajan tai ohjelmasisällön aspektit. Esimerkiksi esteettömyys tapahtumakohteessa ja markkinoinnin kanavat saattavat rajoittaa tiettyjen kohderyhmien osallistumista. Kohderyhmää halutaan usein myös rajoittaa joillain keinoin, esimerkiksi vain tietyn järjestön jäsenille tai vain tiettyyn ikäryhmään. (Conway 2009: 52–55)

Kohderyhmän tunteminen on tärkeää, jotta tapahtuman koko ja ulkomuoto onnistuvat. Kohderyhmän kartoittamisessa olisi hyvä ottaa huomioon ainakin osallistujien sukupuoli, ikä, perheellisyys, aktiivisuusaste ja asuinalue. (Vallo & Häyrinen 2014: 121–124)

Kohderyhmän tunteminen vaikuttaa yleisömäärään ja näkyvyyteen ja niiden edistämiseen tehtäviin päätöksiin. Näkyvyys voidaan jaotella neljään tyyppiin: paikallinen, alueellinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen. Näkyvyyttä tulisi seurata koko projektin ajan ja projektin loppuraportissa olisikin hyvä tutkiskella tapahtuman näkyvyyttä ja sen onnistumista esimerkiksi uutisoinnin positiivisuuden tai negatiivisuuden suhteen. Yleisömäärää, -rakennetta ja kohderyhmäarvion osuvuutta olisi syytä myös arvioida loppuraportissa. Kauhasen, Juurakon ja Kauhasen mukaan näkyvyyden ja yleisömäärien arvioiminen helpottuu kun samaa tapahtumaa järjestetään kolmatta tai neljättä kertaa, jolloin aikaisem-

pien tapahtumien loppuraporteista ja näkyvyytiedoista voidaan vetää tavoitteita uudelle tapahtumalle. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 46–48)

Tapahtumansuunnittelussa projektipäällikön ja projektityöryhmän täytyy olla valmiita olemaan toiminnassaan järjestelmällisiä ja laajanäköisiä. Suunnittelun aikana on oltava yhteydessä useaan eri tahoon. On selvitettävä viranomaisille ja sidosryhmille tiedottamisesta. Paras tapa järjestelmällisyyden säilyttämiseen on luoda projektisuunnitelma, jossa on ihanteellisesti mukana viestintäsuunnitelma eri yhteydenotoista, määräpäivistä ja muista keskeisistä asioista tapahtuman järjestämisen aikajanalla. (Conway 2009: 16–18)

Tapahtumanjärjestämisprosessin vaiheistamisessa tutkitaan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheita ja määritellään niiden aikana tehtäviä toimia. Vallo ja Häyrinen määrittelevät tapahtumaprosessille kolme vaihetta: Suunnitteluvaihe, tapahtuman toteutusvaihe ja jälkimarkkinointivaihe. Näistä suurimman osan resursseista vie suunnitteluvaihe. Suunnitteluvaiheeseen olisi syytä ottaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan kaikki tapahtuman kannalta merkittävät henkilöt ja tahot. Suunnitteluvaiheessa ideoidaan, resursoidaan, pohditaan vaihtoehtoja, organisoidaan ja tehdään päätöksiä. Tässä vaiheessa voidaan työkaluna käyttää muun muassa tapahtumakäsikirjoitusta. (Vallo & Häyrinen 2014: 161–194)

Kauhanen, Juurakko & Kauhanen ehdottavat suunnitteluvaiheen ideoiden tuottamiseen hiukan Vallon ja Häyrisen tähtimallia muistuttavaa toimintaidea-mallia. Ideoidessa tulisi suunnitella tapahtuman tavoite, sisältö, paikka, ajankohta, kohderyhmä, resurssit ja organisaatio sekä haluttu imago. Ideoinnin jälkeen toteutettavat ideat tulisi valita organisaatiossa, jonka jälkeen projektipäällikkö ja projektiryhmä laativat projektisuunnitelman. Ennen jatkovalmistelun päättämistä on mietittävä päätöksenteon kriteereitä, joita saattavat olla toiminnalliset, taloudelliset ja imagolliset seikat sekä riskit. Projektisuunnitelman valmistumisen jälkeen aletaan etsimään mahdollisia yhteistyökumppaneita, joita voivat olla muun muassa tapahtumatilan omistaja, oheistapahtumien järjestäjät, alihankkijat, toimittajat, rahoittajat ja sponsorit. Yhteistyösuhteista on syytä laatia kirjalliset sopimukset mahdollisimman aikaisin. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 35–43)

Toteutusvaiheeseen kuuluvat rakennus, tapahtuma itsessään ja tapahtuman purku. Rakennusvaiheessa pystytetään pöydät, portit ja muut tapahtuman kulissit. Esittelijät saapuvat paikalle, käydään läpi esitysten ja puheiden läpikulku. Varmistetaan, että kaikki toimii sovitusti. Tapahtuman aikana valvotaan näitä asioita, seurataan kulkua ja pidetään huolta sovittujen aikataulujen toteutumisesta. Tapahtuman päätyttyä tulee purkuvaihe, jolloin

rakennusvaiheessa pystytetyt rekvisiitat puretaan, tapahtumapaikka siivotaan ja tarkistetaan. (Vallo & Häyrinen 2014: 161–194)

Jälkimarkkinointivaiheeseen kuuluvat kiitokset, palautteen kerääminen ja työstäminen sekä yhteenvedon työstäminen. Jälkimarkkinointivaiheen tarkoitus on kiittää kutsuvieraita ja osallistujia sekä osoitetaan arvostusta tekijöille. Samalla kerätään palautetta ja työstetään yhteydenveto. Jälkimarkkinointi on myös tapa perustaa seuraavaa tapahtumaa, jos kyseessä on vuosittain tai puolivuosittain järjestettävä tapahtuma. Yhteenvedossa reflektoidaan tapahtuman tunnelmaa, onnistumisia ja epäonnistumisia ja tavoitteiden toteutumista. Palaute ja yhteydenveto ovat tärkeitä oppimisen kannalta. (Vallo & Häyrinen 2014: 161–194)

Tapahtuman sisältö on suunniteltava pitäen mielessä tapahtuman kohderyhmä, tavoitteet ja teema. Teemaa valittaessa on mietittävä sopiiko se organisaation brändiin, pitääkö se yllä imagoa ja houkutteleeko se osallistumaan tapahtumaan. Teeman tulisi näkyä koko tapahtuman läpi.

Eräänä tapahtuman ohjelman sisällöistä voi olla yksi tai useampi esiintyjä tai kunniavieras. Esiintyjää tai vierasta valitessa tulee harkita tarkkaan kenet valitaan ja miksi, riittävätkö resurssit ja mikä esiintyjän tai kunniavieraan rooli on tapahtumassa. Esiintyjä tai kunniavieras voi usein olla vetonaula, joka vetää osallistujia tapahtumaan, mutta on myös riski, jos esiintyjän tai kunniavieraan imago ei sovi organisaation ja tapahtuman imagoon. Yhden esiintyjän tai kunniavieraan varaan ei tule laskea liikaa painoa, sillä hän saattaa joutua perumaan tulonsa syystä tai toisesta. Esiintyjien ohjeistamiseen on myös panostettava, jotta heidän visionsa tapahtumasta on linjassa todellisuuden kanssa. Esiintyjää tulisi myös isännöidä, eli hostata. Tämä tarkoittaa kaikkea vastaanotosta kuljetuksiin, esittelyistä tarjoiluihin ja majoituksen järjestämiseen. (Vallo & Häyrinen 2014: 208–213)

2.2 Talous

Useissa tapahtumissa on tavoitteena tehdä taloudellista voittoa tai ainakin tehdä mahdollisimman vähän tappiota. Rahoitukseen sisältyy myös suuria riskejä, joiden välttäminen on onnistuneen tapahtuman reunaehto.

Taloushallinnon kannalta olisi hyvä keskittää talouden seuraaminen ja päätöksenteko mennoista talousvastaavalle. Taloushallinto käsittää kaksi keskeistä aluetta: Rahavarojen käsittelyn sekä kirjanpidon. Tapahtuman talousarvion ja rahoitussuunnitelman laativat projektipäällikkö ja projektiryhmä yleensä tapahtuman projektisuunnitelman yhteydessä. Ta-

lousarviossa arvioidaan yksityiskohtaisesti tulot ja menot ja lasketaan tulos ja siihen vaikuttavat tekijät. Rahoitussuunnitelmassa arvioidaan rahan menemistä ja tulemistä ja kassan suuruutta kullakin hetkellä. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 64–67)

Rahoituksen lähteet voidaan jaotella kolmeen eri luokkaan: Organisaation oma rahoitus, tapahtuman tuotot ja ulkopuoliset lähteet. Tapahtuman tuotot sisältävät pääsylipputulot ja myyntipaikkatulot, ulkopuolisia lähteitä taas ovat avustukset ja tuet, tappiontakaukset ja sponsorit. Tapahtumissa, joissa on pääsymaksu, on hinnanasettaminen yksi keskeisiä päätöksiä suunnitteluprosessissa. Tulisi löytää tasapaino, jolla odotetulla yleisömäärällä toteutettava tapahtuma voidaan kattaa ilman, että lipun korkea hinta karkottaa tulijoita. Ennakkomyyntiin tulisi panostaa markkinoinnin ja tiedottamisen yhteydessä, sillä se on hyvä kartoittaa tulijoiden määrä jo ennen tapahtumaa, jolloin tarvittaessa tapahtuman tarjontaa voidaan laajentaa tai supistaa yleisömäärän muutosten mukaan. Messu-, seminaari- ja festivaali-tyyppisiin tapahtumiin yksi tapa kattaa menoja on myydä myyntipaikkoja esimerkiksi organisaation alan yrittäjille. Esimerkiksi lemmikkimessuilla eläinkaupat ja lemmikkiruoan valmistajat saattavat olla kiinnostuneita ostamaan myynti- tai esittelypaikan, sillä suuret messut ovat hyviä myynti-, mainostus- ja verkostoitumispaikkoja. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 59–61)

Varainhankinnan keinot voidaan jaotella kolmeen eri tapaan. Ensimmäinen tapa on hankkia suoranaista avustusta ja tukea, jota esimerkiksi kulttuuri- ja nuorisokentällä toimivat rahastot ja organisaatiot saattavat myöntää parhaimmassa tapauksessa lähes vastikkeetta. Joskus tuen saaminen edellyttää joitain toimia tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Avustukset ja tuet tulee yleensä hakea hyvissä ajoin ennen tapahtumaa, sillä niitä myönnetään usein vain kerran tai kaksi vuodessa. Toinen keino on tappiontakaus, joka voidaan tapahtumasta riippuen anoa kunnalta tai valtiolta. Se tarkoittaa, että kunta tai valtio kattaa syntyvän tappion kokonaan tai tiettyyn summaan saakka. Kolmas varainhankintakeino on sponsorit. Sponsorointi on sopimuksenvaraista ja sen yhteistyötasoihin kuuluvat mainosarvon hyväksikäyttö, mainonta tapahtumapaikalla, kiinteä yhteistyö ja tapahtuman tai kampanjan luominen. Sponsorioivan organisaation näkökulmasta sponsorointi on markkinointiviestintää. Sponsorointi ei ole hyväntekeväisyyttä tai lahjoitusta, sillä toisin kuin niissä, sponsoroinnissa molemmat osapuolet hyötyvät yhteisestä sopimuksesta (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 68)

Jos tapahtumassa myydään lippuja tai tuotteita, tuo käteisen käsittely tapahtuman talousdenhallinnalle uusia haasteita. Käteisen käsittelyyn liittyy turvallisuusriskejä, jolloin jokaisen käteistä käsittelevän myyjän tai avustajan oltava luotettava. Esimerkiksi tapahtumassa, jonka ovella myydään pääsylippuja, on jokaisella lipunmyyjällä oltava oma pohjakas-

sansa, jossa on vaihtorahaa. Vaihtorahan määrä ja kolikoiden koot on laskelmoitava tarkkaan tapahtuman sisäänpääsymaksun ja paikallisen käteisen antamien mahdollisuuksien mukaan. Kerätyt tuotot kerätään yhteiseen kassaan, jossa rahat lasketaan ja lajitellaan. Mitä suurempi tapahtuma on kyseessä, sitä haastavampaa käteisen käsittely tulee olemaan rahamäärien takia. Suuri määrä käteistä rahaa painaa paljon ja käteismassaa on pystyttävä pitämään turvallisessa sijainnissa. Tapahtumasta riippuen kassalla olisi myös hyvä olla kirjallista tietoa eri käteismääristä, joita sinne on koottu. (Conway 2009: 239–244)

Menestyksellisen tapahtuman tulot luonnollisesti verotetaan. Tuloverotuksen kannalta tapahtuman verokohtelu määräytyy järjestäjäorganisaation muodon perusteella, eli onko kyseessä yhdistys vai yritys. Ajankohtaista tietoa saa kirjanpitoistoimistoilta tai paikalliselta veroviranomaiselta (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 61–63, 69–70)

2.3 Projektityöskentelyn johtaminen

Projektipäällikön ja projektiryhmän työskentely on vaativaa ja usein pitkäaikaista toimintaa. Sopivien henkilöiden löytäminen, perehdyttäminen ja sitouttaminen vastuutehtäväänsä voi olla haastavaa. Projektipäällikkö tekee ja vahvistaa kaikki päätökset ja delegoi vastuutehtäviä muille.

Vallo ja Häyrinen toteavat, että tapahtuman keskeisin tehtävä kuuluu projektipäällikölle. Projektipäälliköllä täytyy olla valtaa toimia tehtävässään ja hänen täytyy olla sitoutunut tapahtuman toteuttamiseen. Projektipäällikkö on tapahtumassa mukana sen alusta loppuun. Projektipäälliköltä vaaditaan delegointikykyä ja kykyä kannustaa projektiryhmää ja yhteistyötahoja. Hän varmistaa, että kaikki sovitut asiat toteutuvat. Hän koordinoi tehtäviä ja osa-alueita. Projektipäällikkö ottaa huomioon riskit ja hänellä varasuunnitelma jokaiselle. Hän on valmis toimimaan. Projektipäälliköllä on oltava suunnitteluvaiheen alusta asti visio siitä, millainen tapahtumasta tulee. Hän tulee pystyvä viestimään tämä visio muille projektiryhmän jäsenille ja tekijäorganisaation johdolle. Hänen vastuullaan on varmistaa, että koko projektiryhmä sisäistää vision ja sitoutuu siihen yhtä vahvasti. (Vallo & Häyrinen 2014: 227–232)

Projektiryhmä toimii projektipäällikön alaisuudessa. Projektiryhmään kuuluu yleensä eri tapahtuman osa-alueiden vastaavia. Tällaisia ovat muun muassa viestintävastaava, huoltovastaava, tekniikkavastaava, talousvastaava ja ohjelmavastaava. Projektiryhmään voi myös kuulua jäseniä yhteistyöorganisaatioista, tapahtumatoimistolta tai alihankkijaorganisaatioilta. (Vallo & Häyrinen 2014: 232–233)

Projektiryhmän johtaminen on verkostotyöskentelyä. Ammattitaito, innostuneisuus, tiimityötaito ja positiivinen asenne ovat projektityössä tärkeitä ominaisuuksia. Projektiryhmä toimii kuin mikä tahansa muukin ryhmä, eli sillä on elinkaari, josta voidaan tunnistaa tiettyjä vaiheita. Nämä vaiheet ovat muodostuminen, roolien etsintä, normien luonti, työskentely ja hajautuminen. Muodostumisvaihe, roolien etsintä ja normien luonti ovat ryhmän toiminnan kannalta todella tärkeitä vaiheita, sillä niissä ryhmä muotoutuu yksilöistä tiimiksi. Ryhmän jäsenet tutustuvat aluksi toisiinsa. Varsinkin toisilleen tuntemattomamman ryhmän toisiinsa tutustumista on hyvä auttaa yhteisillä aktiviteeteilla, jotka voivat olla mitä vain yksinkertaisista nimileikeistä koskenlaskuun. Yhteisen toiminnan aikana ihmiset muodostavat toisistaan kuvan ja yksilölliset vahvuudet ja heikkoudet nousevat esiin. Tätä kautta ryhmän jäsenet löytävät roolinsa ryhmässä. Näitä mielessä pitäen voidaan alkaa jakaa vastuualueita ja tehtäviä. Projektipäällikön on syytä myös olla erityisen tietoinen projektiryhmänsä jäsenten taidoista ja kyvyistä ryhmän alkutaipaleella. Kun ryhmäytymisen ja normien luonti on tapahtunut, alkaa työskentely, joka projektiryhmässä tapahtuu yleensä kokoustamalla. Kokoukset on valmisteltava hyvin, jotta niistä saadaan irti paras tulos. Kokouksen jälkeen kokouksen tekemien päätösten toimeenpanosta ja seurannasta on pidettävä samoin huolta. Työskentely jatkuu koko suunnitteluvaiheen läpi aina tapahtuman toteutukseen, jonka jälkeen projektiryhmä kokoontuu vielä muutamia kertoja, käy läpi palautetta ja tekee loppuraportin. Sen jälkeen ryhmä hajaantuu ja jäsenet ovat valmiita uusiin haasteisiin ja uuteen ryhmäytymiseen. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 93–96)

Isompaa projektia koordinoitaessa projektiryhmiä voi olla useita. Tällöin projektipäällikön vastuulla on koordinoida näiden ryhmien työskentelyä. Tällaisissa tapahtumissa muodostetaan usein myös ohjausryhmä, johon kuuluu jäseniä eri osa-alueilta sekä organisaation johdosta. Ohjausryhmä kokoontuu harvakseltaan ja sinne raportoidaan tapahtuman edistymistä. Ohjausryhmä tukee projektipäällikköä tehtävässään. (Vallo & Häyrynen 2014: 234–235)

2.4 Markkinointi

Tapahtuman markkinoinnin kannalta on keskeistä huomioida kohderyhmä, imago ja sisältö, myyntikanava, lipun hinta, kilpailijat ja ajankohta. Tapahtuman järjestäjän on muistettava myös suhdetoiminta ja sen tuomat mahdollisuudet. Sidosryhmiin on syytä pitää yhteyttä koko projektin ajan. Sidosryhmille on hyvä tiedottaa tapahtumasta, lipunmyynnistä ja lopulta tapahtuman menestyksestä. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 113–117)

Mainostus on tapa kasvattaa osallistujamäärää ja sitä kautta mahdollisia sisään-pääsymaksutuloja ja myyntituloja. Tapahtuman luonteesta ja koosta riippuen tapahtuman projektipäällikön on päätettävä, millaista markkinointia käytetään. Tapahtuman onnistumisen kannalta tehokas markkinointi on äärimmäisen tärkeää. Mainostuskanavia harkitessa on hyvä muistaa tapahtuman kohderyhmä ja osallistujamäärätavoitteet. Lehtimainostus on hyvä tapa lähestyä kohderyhmää, johon kuuluu paljon perinteisiä medioita seuraavia henkilöitä. Tällaisia kohderyhmiä ovat perinteisesti muun muassa keski-ikä ylittäneet ikäluokat. Lehtimainonta on usein kuitenkin kallista. Lehdissä mainostuksen edullisempia vaihtoehtoja ovat uutisjutut, joissa käsitellään tulevaa tapahtumaa. Paikallislehdet ovat varsinkin kiinnostuneita alueellaan tapahtuvista tapahtumista. Radiomainonta on samalla tavoin kallista, mutta riippuen tapahtuman tyypistä, radiomainonta voi olla hyvinkin tehokasta. Katumainonnalla voidaan tavoittaa laajasti ihmisiä, mutta katumainonnan toteuttaminen vaatii paljon taloudellisia ja henkilökuntaresursseja. Verkkomainonta on hyvä tapa saavuttaa suuri määrä ihmisiä. Sosiaalinen media on tehokas mainostusalusta varsinkin tapahtumille, joiden kohderyhmä koostuu nuorista ja nuorista aikuisista. (Conway 2009: 65–70)

2.5 Tapahtuman toteutus, ohjaus ja seuranta

Suunnitteluvaiheen päätyttyä seuraa tapahtuman toteutusvaihe. Tapahtuman toteutus alkaa rakennuksella.

Rakennusvaihe on hyvä aloittaa jo ajoissa tekemällä tapahtuman sijaintikohteeseen tarkastus. Tarkastuksessa varmistetaan, että kohteessa on tehty kaikki ennakkotoimet, joita suunnitteluvaiheessa on määrätty. Tarkastus on hyvä suorittaa kohteen omistajan tai ylläpitäjän kanssa, jotta ongelmakohtat voidaan selvittää tarkastuksen aikana. Tarkastuksen jälkeen voidaan aloittaa tapahtumakohteen valmistelu. Valmistelu on hyvä aloittaa jopa viikkoa ennen tapahtumaa. Valmistelussa merkitään pöytien ja kojujen sijainnit, kuljetaan paikalle pöydät ja tuolit, pystytetään kyltit ja tarkistetaan turvallisuuteen liittyvät tekijät, kuten paloturvallisuusvaatimusten asettamat turvavälit kojujen välillä. Näyttelyt pystytetään, rakennetaan lavat ja muut isot rakenteet. Avajaispäivänä pystytetään viimeisetkin pöydät ja tuolit ennen ovien avautumista, myyjät ja alihankkijat tuovat paikalle tuotteensa ja palvelunsa. (Conway 2009: 256–261)

Kun rakennusvaihe on suoritettu, voivat osallistujat saapua tapahtumapaikalle. Tästä alkaa toteutus-, ohjaus- ja seurantavaihe. Tapahtumakohteeseen vaatii ylläpitoa ja huoltoa. Esimerkiksi vesipisteiden, ulkovessojen ja jätteenkeräyksen toiminnassa pito vaatii jatkuvaa huoltoa. Tätä varten on useimmiten määrätty huoltotiimi, joka tekee tunnitaisia tai päivittäisiä tarkastuksia pisteisiin ympäri tapahtumapaikkaa. Alueella tulisi myös kiertää siistijöi-

tä, jotka keräävät syntyvää jätettä ja pitävät tapahtumapaikan puhtaana ja miellyttävänä osallistujille. Tapahtuman mahdolliset järjestyksenvälvojat kiertävät aluetta ja vartioivat omilla pisteillään tapahtuman turvallisuutta. Tekniikkatiimi päivystää toimistolla tai kiertää tapahtuman eri tiloja. Näiden osa-alueiden toimintojen pyöriessä hyvin on tapahtuman onnistunut toteutuminen tapahtumakohteen puolesta taattu. (Conway 2009: 262–265)

Kun tapahtuma päättyy, alkaa purkuvaihe. Purkuvaihe ajoitetaan yleensä tapahtuman päättyttyä ja ovien sulkeuduttua. Myyjät saattavat olla innokkaita purkamaan myyntipaikkansa ajoissa, mutta turvallisuussyistä olisi hyvä pyrkiä siihen, ettei tapahtuma-aluetta pureta ennen kuin yleisö on poistunut paikalta. Ovien sulkeuduttua voidaan aloittaa purku turvallisesti. Kojut, kyltit, laitteet ja ohjelmapisteet puretaan ja pakataan. Pöydät ja tuolit siirretään varastoon. Tapahtuma-alue siivotaan ja löytötavarat kerätään toimistolle. Vuokratun kaluston kunto tarkistetaan. Lopuksi suoritetaan rakennusvaiheen tavoin tapahtumakohteen tarkastus, jossa varmistetaan, ettei alueelle ole unohtunut mitään asiaankuulumatonta, eikä vaurioita ole koitunut tapahtumapaikan irtaimistolle. (Conway 2009: 265–274)

Kun tapahtuma on saatu päätökseen, alkaa tapahtuman jälkimarkkinointivaihe, jolloin raportoidaan ja puretaan projekti ja pedataan tulevien vuosien tapahtumia. Tähän kuuluu tekijöiden palautteiden kerääminen, jossa keskustellaan projektin toteutumisesta ja sen aikana mahdollisesti nousseista ongelmista. Purkuun kuuluu yleensä myös kiitoksien ja tunnustusten jakoa tehtävässään onnistuneille henkilöille. Tapahtumaprojektin päätös on loppuraportti. Loppuraportti sisältää tietoa tapahtumasta, sen tavoitteista ja visiosta, taloudesta, hallinnoista ja ongelmanratkaisuksista, tapahtuman toteutumisesta ja lopputulemasta. Loppuraportti kerää yhteen ehdotuksia parannuksista ja samalla mietitään tulevaisuudessa saman tapahtuman tai samankaltaisten tapahtumien järjestämisessä mahdollisesti esiin tulevia ongelmia. Projektipäällikön tulisi kirjoittaa oma yhteenvetonsa myös tapahtuman toteutumisesta. (Conway 2009: 275–282)

3 Suomalainen sarjakuvakulttuuri ja sen tapahtumat

Tässä kappaleessa tutustun tarkemmin suomalaiseen sarjakuvaan, sen historiaan ja sen eri tapahtumiin. Kappaleen on tarkoitus tutustuttaa lukija toimintaympäristöön, jossa opinnäytetyön kohteena oleva tapahtuma on järjestetty.

Suomalaista sarjakuvaa on tuotettu hiukan yli sadan vuoden ajan. Ensimmäinen kotimainen sarjakuva julkaistiin marraskuussa 1911. Vastavirtakulttuurin nousun myötä 1970-luvulla heräsi Suomessakin kiinnostus sarjakuvataiteeseen muiden perifeeristen taiteenmuotojen kera. Sarjakuva hyväksyttiin osaksi populaarikulttuuria, josta puolestaan tuli hiljalleen hyväksytty kulttuuritutkimuksen aihe. Suomen sarjakuvaseura perustettiin 1971 nostattamaan alan arvostusta, kotimaisia klassikkoja ja tukemaan kotimaista vaihtoehtoa. Tätä seura toteutti tiedotuksen, koulutuksen sekä julkaisujen kautta. Seuran nykypäivänäkin julkaisema Sarjainfo-lehti debytoi vuonna 1972. Ensimmäiset sarjakuva-alan tekijöille suunnatut Piirtäjäpäivät olivat vuonna 1979. Tästä tapahtumasta kehittyi hiljalleen Sarjakuvafestivaalit, jotka järjestettiin ensimmäisen kerran 1983. Nykyään tämä tapahtuma tunnetaan nimellä Helsingin sarjakuvafestivaalit ja se on Suomen suurin sarjakuvatahtuma. (Jokinen 2011: 26–34)

1970–1980-lukujen vaihteessa valokopiokoneiden yleistymisen myötä mahdollistui omakustannesarjakuvien tekeminen laajemmalle skaalalle taiteilijoita. Samaan aikaan perustettiin ympäri Suomea uusia seuroja, jotka julkaisivat omia sarjakuvalehtiään. 1980-luvulla ulkomaisten käännössarjakuvien julkaisumäärä kasvoi ja toi uusia vaikutteita suomalaiseen sarjakuvakenttään ja alan julkaisuille alettiin myöntää myös apurahoja. Kemin arvostetut sarjakuvafestivaalit järjestettiin ensimmäisen kerran 1981. Sarjakuva vakiintui osaksi kulttuuria 1990-luvulla, alan koulutusta alettiin tarjota oppilaitoksissa, apurahoitus vakiintui ja julkaisujen määrä kasvoi. (Jokinen 2011: 26–34)

Nykypäivänä suomalainen sarjakuva on monipuolista. Internetin yleistyttyä sarjakuva on siirtynyt blogeihin ja nettilehtiin. Sarjakuvaa luetaan laajalti ja varsinkin sanomalehdissä julkaistujen strippisarjakuvien joukosta on noussut maanlaajuisesti luettuja moderneja klassikkoja, kuten Milla Paloniemen *Kiroileva Siili* ja Pertti Jarlan *Fingerpori*. Reilussa sadassa vuodessa suomalainen sarjakuva on siis kulkenut pitkän matkan. Vanhat asenteet sarjakuvaa kohtaan kummittelevat kuitenkin vielä erityisesti museomaailman puolella. Tulevaisuudessa onkin toivottavissa, että sarjakuvan tallentaminen ja arkistointi vakiintuu nykyistä järjestelmällisemmäksi ja sarjakuvan tärkeä historia säilyy myös tuleville sukupolville (Jokinen 2011: 26–34)

3.1 Pohjoismainen yhteistyö

Vaikka Euroopan suuret sarjakuvamaat, Ranska, Belgia ja Saksa ovat suomalaisen sarjakuvan kannalta merkittäviä portteja maailmalle, kuuluu suomalainen sarjakuva kulttuurillisesti selkeästi lähemmäksi pohjoismaista jatkumoa kuin manner-eurooppalaista. Tämän vuoksi pohjoismainen yhteistyö näyttäytyy hyvin vahvana suomalaisessa sarjakuvakulttuurissa.

Suomen sarjakuvaseuran 2009 perustama ja Nordenin rahoittama Nordicomics järjestää työpajoja ja näyttelyitä, joiden tavoitteena on antaa nuorille pohjoismaisille sarjakuvataiteilijoille mahdollisuus esitellä töitään ja verkostoitua alueen muiden taiteilijoiden kanssa. Nordicomicsin työpajoja on järjestetty Helsingissä, Tukholmassa, Oslolla, Kööpenhaminassa, Pietarissa, Tallinnassa, Vilnassa ja Riikassa. Nordicomics tiedottaa sarjakuvatahtumista ympäri Pohjoismaita ja toimii yhteistyöverkostona erimaalaisten taiteilijoiden välillä. (Nordicomics)

3.2 Tapahtumat

Suomen ja Pohjois-Euroopan suurin sarjakuvatapahtuma on Helsingin Sarjakuvafestivaali. Vuonna 2015 Helsingin Sarjakuvafestivaalit levittäytyivät ympäri Helsingin keskustaa ja tapahtumaan osallistui 24 000 ihmistä. Festivaalien ohjelmaan kuului muun muassa paneeleja, myyntiteltta, haastatteluja, näyttelyjä, performansseja ja työpajoja. Tapahtuma on ilmainen. (Suomen Sarjakuvaseura)

Kemin sarjakuvapäivät on Kemin sarjakuvakeskuksen järjestämä tapahtuma, jossa on haastatteluja, luentoja ja esitelmiä sarjakuvien myyntipisteiden lisäksi. Arvostettu ja vuosittain noin 300 osallistujaa kerännyt Pohjoismainen Sarjakuvakilpailu järjestettiin aikaisemmin Kemin sarjakuvapäivien yhteydessä. Tapahtuma on ilmainen. (Kemin Sarjakuvakeskus)

Oulun sarjakuvafestivaali on nuori tapahtuma, joka on järjestetty vuosittain vuodesta 2012 lähtien. Tapahtumassa on näyttelyiden lisäksi paneeleja, esitelmiä ja haastatteluja. Tapahtuman yhteydessä järjestetään Oulun Pohjoismainen Sarjakuvakilpailu. Tapahtuma on ilmainen. (Oulun sarjakuvaseura)

Tampere Kuplii on ilmainen sarjakuvatapahtuma Tampereella. Vuonna 2016 tapahtumaan osallistui yli 12 000 kävijää. Tapahtumassa on perinteisten myyntipöytien, haastattelujen

ja luentojen lisäksi cosplay-kilpailu. Tampere Kupliissa jaetaan myös Sarjakuva-Finlandia. (Tampere Kuplii)

Necrocomicon on Turussa vuosittain järjestettävä ilmainen yksipäiväinen sarjakuvatapahtuma. Tapahtuman järjestää Turun Sarjakuvakerho. Necrocomiconin ohjelmaan kuuluu pienlehtimyyniä, haastatteluja, paneeleja ja esitelmiä. (Necrocomicon)

Suomessa toimii hyvin runsas ja aktiivinen convention-kulttuuri. Conventionit tai conit viittaavat vuosittaisiin tapahtumiin, joissa käsitellään yleensä pääasiassa japanilaista ja amerikkalaista populaarikulttuuria. Tapahtumilla on kuitenkin risteämiä suomalaisten sarjakuvatapahtumien kanssa, jonka takia monet julkaisijat pyrkivät myymään erityisesti nuorisolle suunnattua käännössarjakuvaa että suomalaista sarjakuvaa näissä tapahtumissa. Erityisesti omakustanteita tekevät suomalaiset sarjakuvataiteilijat ovat aktiivisia myös conien taidekujilla. Näissä tapahtumissa normaalia ohjelmaa ovat luennot, esitykset ja keskustelupaneelit. Kilpailut, tapaamiset ja muut aktiviteetit ovat myös yleisempiä coneissa kuin perinteisissä sarjakuvatapahtumissa. Suurimpia suomalaisia coneja ovat Desucon Lahdessa, Tracon Tampereella ja Espoon Ropecon. Tapahtumat ovat tyypillisesti maksullisia ja monipäiväisiä.

4 Å-fest 2015

Tässä kappaleessa tutustun ensimmäiseen Å-festiin. Kappaleessa selvitän sitä pohjaa, jolle Å-fest 2016 perustuu ja niitä lähtökohtia, miksi se on alun perin tapahtumana järjestetty.

Ensimmäinen Å-fest järjestettiin Porvoossa Ystävänpäivänä 14.2.2015. Tapahtumalla oli tapahtumapisteitä ympäri Porvoon merkittäviä kulttuurikohteita. Tapahtumaan osallistui noin 400 henkilöä. Tapahtuma oli rahoitettu apurahoituksella ja Svenska Kulturfondenilta sekä Aktia-Säätiöltä. Lisäksi tapahtuma sai avustusta Porvoon kaupungilta ja Porvoon taideyhdistykseltä. Tapahtuma oli ilmainen, mutta sen päättänyt iltaklubi Seurahovi Night - yökerhossa oli maksullinen ja toi tapahtumalle tuottoja. Tarkka kuvaus vuoden 2015 tapahtuman toteutumisesta löytyy liitteestä Å-fest 2015 hankeselvitys (Liite 1).

4.1 Tapahtuman tausta, tavoitteet ja toteutus

Porvoossa on tunnettu ja todella aktiivinen taiteilijakulttuuri. Alueella on myös paljon aktiivisia sarjakuvantekijöitä, joiden alkuperäisenä tavoitteena oli järjestää pieni paikallistapahtuma. Kysyntä ja kiinnostus tapahtumaa kohtaan tulivat kuitenkin erittäin ilmeiseksi ja projekti kasvoi festivaaliksi.

Tapahtuman tavoitteena oli tuoda sarjakuvantekijöitä ja taiteilijoita yhteen ja nostaa Porvoon mainetta sarjakuvakaupunkina. Tavoitteena oli myös nostaa Å-fest tulevana vuosina merkittäväksi verkostoitumispaikaksi Helsingin, Tampereen, Oulun ja Kemin suurten sarjakuvatapahtumien rinnalle. Tavoitteena oli panostaa sarjakuva-alan ammattilaisten palvelamiseen. Å-festin tavoitteena oli profiloitua erityisesti yksipäiväisyydellä sekä pienlehti-toimintaan, puheohjelmaan ja paikallisten toimijoiden kanssa tuotettuun sisältöön keskittymällä. Å-festin kohderyhmänä oli koko perhe. Ohjelmaa tarjottiin lapsille ja nuorille sekä aikuisille ja varttuneelle väestölle.

Loppuvuodesta 2014 ryhmä vapaaehtoisia perusti viiden henkilön työryhmän, johon kuuluivat sarjakuvataiteilijat Emmi Valve ja Kaisa Leka, nuorisotoiminnan asiantuntija Anniina Lundvall, vaatesuunnittelija Kati Viljala ja muotoilija Peter Kaario. Työryhmän apuna toimi kouluyhteistyössä opiskelijoita Östra Nylands yrkesinstitutista ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun matkailualalta. Työryhmä suunnitteli tapahtuman noin kolmessa kuukaudessa.

Tapahtumaa markkinoitiin pääasiassa verkkokanavien kautta, mutta tapahtumassa panostettiin myös painettuun mediaan. Tapahtumaa markkinoitiin muun muassa Faceboo-

kin, Twitterin ja Instagramin välityksellä. Katumarkkinointia varten tapahtuma painatti julisteita, joita jaettiin Porvoon ja Helsingin keskeisiin kohteisiin ja sarjakuvaliikkeisiin. Festivaalista lähetettiin useita tiedotteita paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin medioihin.

Tapahtuma oli helmikuussa 2015 todella ajankohtainen, sillä vain kuukautta aikaisemmin oli tapahtunut terrori-isku ranskalaista satiirilehti Charlie Hebdoa vastaan. Syntyneestä keskustelusta pidettiin tapahtumassa paneeli, johon osallistui ranskalaisen sarjakuvakulttuurin tuntijoita, taiteilijoita ja kauppiaita.

Å-festin kutsuvieraisiin kuului joukko keskeisiä suomalaisia sarjakuvataiteilijoita, kuten Hanneriina Moisseinen, Pertti Jarla, Milla Paloniemi ja Joonas Rinta-Kanto. Tapahtumaan kutsuttiin vieraaksi myös ruotsalaiset taiteilijat Mattias Elftorp ja Amanda Casanellas.

Å-festissa järjestettiin myös myyntibasaari, jossa joukko sarjakuvakauppoja ja sarjakuvantekijöitä myi tuotteitaan. Tapahtumassa oli myös karikatyyripaja ja tapahtumassa julkaistiin kaksi uutta sarjakuvateosta. Tapahtumassa oli myös työpajoja lapsille ja aikuisille.

Tapahtuman päätti sarjakuvaklubi Seurahovi Nightissa. Klubille osallistui noin 70 henkilöä. Illan aikana järjestettiin pop-up-ohjelmanumeroita ja illan päätti karaoke.

Tapahtuman taloudellisena tavoitteena oli nollatulot, johon pyrittiin hyödyntämällä muun muassa työryhmän jäsenten omaa ammattitaitoa ja suhteita paikallisiin kulttuuritahoihin. Tapahtuman sponsoreina toimivat Porvoon Digipaino ja taideverkkokauppa Tabulaland. Tapahtuma ei tuottanut merkittävää tappiota vuonna 2015. Lisätietoja vuoden 2015 tapahtuman taloudesta on liitteessä Å-fest 2015 Hankeselvitys (Liite 1).

4.2 Tapahtuman jatkuvuus ja tavoitteet vuoden 2016 tapahtumalle

Å-fest 2015 -tapahtuman kävijätavoite oli 200 ja lopullinen kävijämäärä oli noin 400, eli tapahtuma ylitti tavoitteensa noin kaksinkertaisesti. Alle neljässä kuukaudessa järjestetylle uudelle tapahtumalle tämä oli todella suuri saavutus. Osallistujamäärä osoitti myös potentiaalin tapahtuman kasvulle tulevaisuudessa.

Vuoden 2015 kävijäpalautteissa havaittiin, että kävijöitä oli lähialueiden lisäksi mm. lismesta, Oulusta, Ylivieskasta ja Imatralta, Turusta, Tampereelta ja Kemistä. Moni näistä paikkakunnista tunnetaan sarjakuvakaupunkeina ja moni näistä kävijöistä oli tunnettuja sarjakuva-alan ammattilaisia. Tapahtuma siis keräsi alan toimijoita ympäri Suomea, joka

osoittaa, että porvoolaiselle sarjakuvatapahtumalle on kysyntää myös tulevaisuudessa. Täten tapahtuma myös onnistui tavoitteessaan olla verkostoitumispaikka alan tekijöille.

Vuoden 2015 tapahtuman onnistuneen toteutuksen ja suosion myötä tapahtuman uudelleen järjestäminen ja muuntaminen Porvoon vuosittaiseksi sarjakuvatapahtumaksi vahvistui.

5 Å-fest 2016 -tapahtuman suunnittelu

Aiemmissa kappaleissa olen tutkinut tapahtuman järjestämisen prosessia sekä sitä toimintaympäristöä, jossa Å-fest 2016 -tapahtuma järjestettiin. Tässä kappaleessa käyn läpi tapahtuman suunnitteluun ja työryhmään liittyviä asioita, eli Helena Vallon ja Eija Häyrisen (Tietosanoma 2014) teoksen tapahtumaprosessin mukaan suunnitteluvaihetta. Tarkemman kuvauksen tapahtuman suunnittelusta ja toteutuksesta löytää liitteestä Å-fest 2016 Hankeselvitys (Liite 2)

Vuoden 2016 tapahtuman työryhmän puheenjohtajaksi valittiin tanskalainen kuvittaja Richard Jensen. Vuoden 2016 tapahtuman kävijätavoitteeksi asetettiin 400 osallistujaa ja tapahtuman ajankohdaksi asetettiin 13.2.2016. Tapahtuman teemaksi asetettiin *Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua - All is Fair in Love and War*, jonka haluttiin näkyvän tapahtuman graafisessa ilmeessä ja ohjelmassa. Tapahtumapaikkoina säilyivät vuoden 2015 tapaan Kulttuurikeskus Grand, Taidetehdas, Porvoon kaupungin kirjasto, Söderkullan kirjasto ja Porvoon taidekoulu. Taloudellinen tavoite oli vuoden 2015 tavoin nollatulος, mutta vuonna 2016 pyrittiin tuottamaan sen verran voittoa, että tapahtuman järjestäminen olisi kannattavaa. Tätä varten festivaalia varten perustettiin yhdistys keväällä 2015.

5.1 Työryhmä ja kokoustaminen

Vuoden 2016 Å-festin työryhmä koostui seuraavasti: työryhmän puheenjohtajana oli kuvittaja Richard Jensen, rahastonhoitajana sarjakuvataiteilija Kaisa Leka, työryhmän jäseninä taitelijat Filippa Hella, Emmi Valve ja Peter Kaario. Haaga-Heliasta projektiin osallistuivat opinnäytetyöntekijänä. Haaga-Heliasta projektissa mukana olivat myös Service Design -kurssityöryhmästä Samu Haapalainen, Fia Husu, Elina Vaarala, Vilma Jäppinen, Ida Heinonen ja Aron Kovacs. Kurssityöryhmä vastasi tapahtuman sosiaalisen median markkinoinnista ja julkaisuista.

Opinnäytetoimeksiantoni merkitys oli avustaa työryhmää tapahtuman suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä tutkia sarjakuvan sisäpiirin henkilöiden tarpeita tapahtuman sisällön ja palveluiden suhteen.

Työryhmän suunnittelukokouksia pidettiin säännöllisesti. Vuoden 2015 puolella suunnittelukokouksia oli noin kahdesti kuukaudessa ja vuoden 2016 puolella noin kerran viikossa. Koska tapahtuman järjestävällä taholla ei ole varsinaisia omia tilojaan, käytimme kokoustiloina porvooolaisia kahviloita ja ravintoloita sekä työryhmän jäsenten omia koteja. Kokousten pöytäkirjat latasimme kaiken muun materiaalin tavoin Evernote-

muistiinpanosovellukseen. Kokousten aikana keskustelimme tapahtuman eri osa-alueiden suunnitteluvaiheista ja esille tulleista ongelmista.

Kokousten lisäksi työryhmämme merkittäviä viestintäkanavia olivat työryhmän oma Facebook-ryhmä ja Evernote-sovellus.

5.2 Ohjelma ja kutsuvieraat

Ohjelman ja kutsuvieraiden suunnittelussa käytimme tapahtuman taustatavoitteita apuna. Tavoitteenamme oli tuoda tekijöitä ja taiteilijoita yhteen ja nostaa Porvoon profiilia sarjakuvakaupunkina. Tapahtuman vuoden 2016 teema oli *Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua - All is Fair in Love and War*, jonka ympärille rakensimme tapahtuman visuaalisen ilmeen ja päänäyttelyn teeman.

Ohjelmanumeroita tapahtumaan etsimme selvittäen eri sarjakuvajärjestöjen, -kollektiivien ja yksittäisten henkilöiden kiinnostusta toteuttaa erimuotoisia luentoja, näyttelyitä tai työpajoja. Yhteystyöhön tätä kautta saimme muun muassa Helsingin Sarjakuvakeskuksen, joka saapui toteuttamaan pop-up-sarjakuvakeskuksen Porvoon Taidetehtaalle. Feministinen sarjakuvatoiminta halusi toteuttaa tapahtumaa varten näyttelyn Porvoon kaupungin kirjastolle, sekä julkista festivaalipäivänä feministiset Yläfemina- ja Alafemina-palkinnot. Pelastakaa Lapset ry:n kanssa toteutimme *Sarjakuva välineenä: Miten kertoa netin seksuaalisista ilmiöistä lapselle?* -työpajan.

Kutsuvieraita harkittaessa käytimme hyväksi työryhmämme taiteilijoiden omia verkostoja sekä Nordicomics-verkostoa. Kutsuvieraiksi valikoituivat ruotsalaiset Kollbein Karlsson, Karolina Bång, Malin Skogberg, Sofia Olsson, tanskalainen Søren Mosdal sekä suomalaiset Tiitu Takalo, Mari Ahokoivu, Tommi Musturi, Johanna Rojola, Mikko Huusko ja Puupäähatun vuoden 2016 saaja Ville Pirinen. Kutsuvieraisiin lukeutui myös latvialainen Anna Vaivare, joka kuitenkin joutui terveyssyistä perumaan matkansa. Å-fest kattoi kutsuvieraiden matka- ja majoituskuluista merkittävän osan. Osalle kutsuvieraista järjestimme muun muassa henkilökohtainen kuljetus Helsinki-Vantaan lentokentältä Porvooseen, jossa olin itse henkilökohtaisesti mukana kuskina.

Å-festin ohjelmarunko rakentui täten pienistä osista hiljalleen suunnitteluvaiheen myötä. Lopullisen ohjelman julkaisimme vasta vähän ennen itse tapahtumaa.

5.3 Sponsorit ja yhteistyötahot

Tapahtuman merkittäväksi viralliseksi sponsoriksi tuli Kopioniini, jonka kautta suurimman osan tapahtumaa varten painatetuista julisteista, ohjelmalehtiöistä ja muista painotuotteista saimme maksutta.

Työvoiman suhteen Haaga-Helia ammattikorkeakoulu oli tärkeä yhteistyökumppani Å-festille. Haaga-Heliasta oli itseni ja sosiaalisen median kurssitiimin lisäksi viime vuotisen tapahtuman tavoin vapaaehtoisia, joita kävin rekrytoimassa turismin koulutusohjelman kursseilta Haaga-Heliassa 5.2.2016 Richard Jensenin kanssa. Vuonna 2016 tapahtumaan saimme Haaga-Heliasta noin viisi vapaaehtoista.

Koska yksi Å-festin ydintavoitteista oli vahvistaa asemaansa sarjakuva-alan taiteilijoiden merkittävänä kokoontumis- ja verkostoitumispaikkana, päätimme tapahtumaa varten järjestää linja-autokuljetukset Helsingistä ja Tampereelta, jotka ovat Porvoon lähimmät merkittävät sarjakuvakaupungit. Vastaava festaribussi oli järjestetty myös aiempana vuonna, jolloin sillä oli ollut valtava kysyntä. Festaribussien järjestämisessä päävastuu oli minulla itselläni. Linja-autokuljetuksia varten kilpailutin Ventoniemi Oy:n, Greenline Busin, Åbergin Linja Oy:n, Packalen Bus Oy:n, Vainion Liikenne Oy:n ja Lehtimäki Oy:n, joista hintaverailuni voitti Greenline Bus. Tampereen linjalle ei kuitenkaan ilmennyt suurta kysyntää, joten päätimme perua sen noin viikkoa ennen tapahtumaa. Helsingin linjan bussi-isännäksi suostui taiteilija Pertti Jarla.

6 Tapahtuman toteutus

Tässä kappaleessa käyn läpi Vallon ja Häyrisen (Tietosanoma 2014) teoksessaan määrittelemää toteutusvaihetta. Å-festin pääasiallinen tapahtumapäivä oli lauantaina 13.2.2016. Tapahtuman pääalue Kulttuurikeskus Grand oli yleisölle auki kello 11.00–18.00., jonka jälkeen alkoivat iltabileet yökerho LaFiestassa kello 20.00 alkaen. Sunnuntaina 14.2.2016 oli vielä Å-festin virallisesti päättävä Å-Brunch Rakuunarykmentissä.

6.1 Rakennusvaihe

Festivaalipäivänä rakennus aloitettiin aikaisin aamulla. Työryhmän jäsenet, vapaaehtoiset ja myyjät kokoontuivat Kulttuurikeskus Grandin luokse kello 8 aamulla.

Rakennusvaiheen aikana Grandin yläkerta valmisteltiin tapahtumaa varten. Kokosimme tilan pöydät myyntibasaaria varten seinustoille niin, että keskelle jäi kulkutila yleisölle. Myyntibasaarin eteläpäähän pystytimme katsomon taiteilijahaastatteluja varten. Alakerran pääovien luokse pystytimme infopöydän, johon päivän aikataulut, esitteet ja palautelomakkeet aseteltiin. Alakerran nurkkaukseen pystytimme Söderkullan kirjaston sarjakuvanlukunurkkauksen.

Festarikahvila Moxien työntekijät pystyttivät kahvilan yläkerran aulan kahviotilaan. Myyntibasaarin myyjät saapuivat ja asettuivat valitsemiinsa pöytiin ennen tapahtuman aukeamista klo 11. Paikalla oli myyjiä muun muassa Turusta ja Helsingistä porvoolaisten toimijoiden lisäksi.

6.2 Päivän ohjelma

Å-festin ohjelma koostui muun muassa näyttelyistä, haastatteluista ja julkaisuista. Tapahtuman päänäyttely oli *Sodassa ja Rakkaudessa on kaikki sallittua – All is fair in Love and War*. Tässä näyttelyssä oli teoksia pohjoismaisilta taiteilijoilta ja se oli esillä Porvoon Taidetehtaalla 22.1.–14.2.2016. Lisäksi näyttelyn yhteydessä oli sarjakuvataiteilija Tiitu Takalon erikoisnäyttely. Liitteenä Ohjelmakartta (Liite 3), jossa on lisätietoja tapahtuman tarkasta aikataulusta ja ohjelmasisällöstä.

Itse tapahtumapäivän keskeisenä pisteenä toimi kulttuurikeskus Grand, jossa järjestimme myyntikujan, haastatteluja, työpajan sekä muuta toimintaa. Grandissa oli myös kolme näyttelyä: *Mitä sä täällä teet? – Tarinoita maahantulosta* -näyttely, *Viimeinen hetero* -näyttely ja Å-festin festivaalijulistusenäyttely.

Taiteilijahaastatteluissa mukana olivat taiteilijat Mari Ahokoivu, Søren Mosdal, Kollbein Karlsson, Ville Pirinen, Karolina Bång, Malin Skogsberg, Sofia Olsson, Tommi Musturi, Tiitu Takalo sekä Johanna Rojola ja Mikko Huusko.

Grandissa pidimme myös *Fingerpori 9* -albumin julkaisutilaisuuden, *Sarjakuva välineenä: Miten kertoa netin seksuaalisista ilmiöistä lapselle?* -työpajan, Söderkullan kirjaston sarjakuvanlukunurkkauksen, pop-up-tatuointistudion ja vegaanisen Moxie-festarikahvilan.

Porvoon Taidetehtaalla oli festivaalipäivänä tapahtuman päänäyttelyn lisäksi Pop-up-sarjakuvakeskus ja Luke Pearsonin *Hilda*-näyttely.

Tapahtuman päätteeksi järjestimme iltaklubin ravintola-yökerho LaFiestassa kello 20.00 alkaen. Vaikka itse päätapahtumamme oli ilmainen, LaFiestan sisäänpääsy oli 7 euroa ja ikärajoitus K18. Illan aikana esiintyivät *Grateful Dä*d ja *Mjöl*k, jonka jälkeen pidimme Torttukaraoken, jossa kilpailevat joukkueet saivat esittää sarjakuva-aiheisilla sanoituksilla perinteisiä karaokekappaleita.

Sunnuntaina 14.2. kello 11.00–14.00 järjestimme Å-Brunchin Rakuunarykmentin tiloissa. Kyseessä oli pääsymaksullinen vegaaninen brunssi. Brunssi oli suunnattu taiteilijoille ja kutsuvieraille ja sen ruoan oli valmistanut Vegaaniliitto. Brunssin aikana pidimme puheohjelmaa sarjakuvasta.

6.3 Linja-autokuljetukset

Olimme järjestäneet Helsingistä festaribussin alueelle, jonka menomatkan isäntänä toimi sarjakuvataiteilija Pertti Jarla. Festaribussi lähti liikkeelle kello 11 Helsingin Kiasmalta. Festaribussi kävi Söderkullan kirjastolla, jossa matkustajat kävivät tutustumassa Anna Vaivareen näyttelyyn. Porvooseen linja-auto saapui kello 12.20. Menomatkan linja-automatka sujui hyvin ja suurin osa ilmoittautuneista matkustajista saapui paikalle.

Paluumatkan festaribussilla ei ollut varsinaista isäntää. Se lähti matkaan kello 02.00 Porvoon turistilinja-autopysäkiltä ja saapui Helsingin Kiasmalle kello 03.00. Paluumatkalle oli ilmoittautunut vain noin 13 matkustajaa, joista suurin osa saapui paikalle.

6.4 Purkuvaihe

Grandin purun aloitimme lauantaina kello 18.00. Purun aikana myyjät ja kahviohenkilökunta veivät tuotteensa pois, tuolit ja pöydät vietiin varastoihin, kahviotila siistittiin ja kyltit,

ohjelmat ja julisteet poistettiin seiniltä. Tila lakaistiin läpi ja keräsimme löytötavarat yhteen. Purkumme sujui nopeasti ja olimmekin saaneet tilan 19.00 mennessä siistittyä ja riisuttua festivaalista. Sunnuntaisen brunssin purun aloitimme kello 13.30. Vegaaniliiton työntekijät ja Å-festin vapaaehtoiset työntekijät siistivät Rakuunarykmentin tilat.

7 Arviointi ja pohdinta

Tässä kappaleessa arvioin ja pohdin opinnäytetyöprosessia ja sen tuloksia. Opinnäytetyön lopuksi on hyvä miettiä tapahtuman tuloksia, sen onnistumisia ja epäonnistumisia. Tässä kappaleessa käyn läpi tapahtuman järjestämisen onnistumista ja tavoitteiden saavuttamista. Lopuksi arvioin oman työni tulosta. Toiminnallisen opinnäytetyön arvioinnissa on käytettävää tutkivaa asennetta, joka kohdennetaan erilaisiin valintoihin ja niiden perusteluihin prosessin varrelta. (Vilka & Airaksinen 2003: 154)

7.1 Palaute

Å-fest 2016 -tapahtuman aikana ja tapahtuman jälkeen keräsimme paperisella ja sähköisellä kävijäkyselyllä palautetta. Tapahtuman kävijäkyselylomakkeella (Liite 4) selvitimme kävijöiden sukupuolen, iän, äidinkielen sekä asuinkunnan. Samalla selvitimme, miten palautteenantaja oli kuullut tapahtumasta, mihin ohjelmiin hän osallistui ja mitä hän jäi kaipaamaan tapahtumalta. Lomakkeella selvitimme myös yleisön toiveita ensi vuoden tapahtuman taiteilijavieraista ja yleisiä kommentteja. Palautetta saimme yhteensä 19 henkilöltä.

Palautteesta selvisi, että 68,4 prosenttia kävijöistä oli kuullut Å-festistä sosiaalisen median kautta. Tästä pystyimme siis päättämään, että tapahtuman markkinointi sosiaalisessa mediassa oli onnistunut. 31,5 prosenttia palautteenantajista ilmoitti kuulleen tapahtumasta ystävältä tai perheenjäseneltä.

Kävijöiden keskuudessa suosituiksi ohjelmanumeroiksi nousivat myyntibasaari, Yläfemman- ja Alafemma, tapahtuman eri näyttelyt, tekijähaastattelut, iltaklubi ja brunssi.

Palautteessa toivottiin lisää työpajoja sarjakuvan piirtämisestä, lisää musiikkia ja pidempään jatkuvaa ohjelmaa. Myyntipuolelta kävijät toivoivat lisää myyjiä, jotka myisivät lastenkirjoja ja populaarisarjakuvaa. Ensi vuoden taiteilijavieraiksi toivottiin erinäisiä sarjakuvataiteilijoita Suomesta ja ulkomailta sekä musiikki-ihmisiä.

Yleiskommenteissa kiiteltiin tapahtuman järjestämisestä ja luonnehdittiin tapahtumaa mukavan pieneksi. Tatuointipisteestä ja vegaanisesta kahvilasta oltiin innostuneita. Iltaklubin musiikkiohjelmaan toivottiin lisää sykehdyttävyyttä, mutta yleisesti ottaen kaikki tapahtumasta saatu yleinen palaute oli sävyltään positiivista.

Kaiken lisäksi Å-festille myönnettiin feministinen Yläfemma-palkinto, jonka työryhmämme jäsenet ottivat vastaan. Palkinnon jakoperusteena oli tasa-arvoisen sarjakuvan edistäminen ja vähemmistöjen äänien esiintuominen. (FEMSKT Feministinen sarjakuvatoiminta)

7.2 Tapahtuman tavoitteiden saavutus

Toiminnallisen opinnäytetyön arvioinnissa tulisi menetelmäkirjallisuuden mukaan tutkia työn ideaa, eli tavoitteita, viitekehystä, kohderyhmää ja tietoperustaa. On tutkittava, miten asioiden toteutus erosi suunnitellusta. Toinen tutkinnan kohde on toteutustapa, eli keinot ja aineiston keräys. Arvioinnissa on myös syytä arvioida kriittisesti kohteen mielekkyyttä ja onnistumista. Toteutustavan arviointiin liittyy myös tapahtuman käytännön järjestelyn onnistuminen. Myös opinnäytetyön kieliasua olisi syytä arvioida. (Vilkka & Airaksinen 2003: 154–159)

Tapahtumatyöskentelyn viitekehyksen kannalta Å-festin työryhmän työskentely oli melko normaalia pienen vapaaehtoisen projektityöryhmän toimintaa. Työtä teimme rauhalliseen tahtiin ja työryhmän visio tapahtumasta oli vahva, samoin kuin heidän alan tuntemuksensa. Kokoustaminen olisi voinut olla tehokkaampaa, jos kokousjärjestystä olisi seurattu tarkemmin. Toisaalta kokousten informaalisuus on järjestötyyppisessä toiminnassa tyypillistä. Suunnitteluvaiheessa osan päätöksistä teimme melko myöhäisessä vaiheessa ennen festivaalia, vaikka ne olisi minun nähdäkseni voitu tehdä jo runsaasti aiemmin. Esimerkiksi tapahtuman ohjelman julkaisimme vasta muutama viikko ennen tapahtumaa, jonka jälkeen ohjelma vielä muuttui kertaalleen. Projektin toteutusvaihe sujui mallin mukaisesti, eikä päivän aikana ollut ongelmia aikataulujen tai rakennuksen ja purun suhteen. Myös jälkimarkkinointivaihe sujui odotuksien mukaisesti.

Vuoden 2016 Å-festin osallistujamäärä oli noin 500 ihmistä, eli tapahtuman osallistujatavoite, 400 henkilöä, ylitettiin noin 20 prosentilla. Kasvu on siis hyvää, mutta maltillista.

Vuoden 2016 festivaalin tavoitteena oli kohdentaa osa ohjelmasta selkeämmin sarjakuvatalalla toimiville ihmisille. Tähän joukkoon kuuluivat niin suomalaiset kuin ulkomaalaisetkin sarjakuvantekijät, -harrastajat, -bloggaajat, kustantajat ja sarjakuvaverkostot. Tämän tavoitteen saavutimme kohtuullisissa määrin, sillä päivän aikana paikalla oli runsaasti sarjakuvataiteilijoita ja alan harrastajia. Heille suunnatut linja-autokuljetukset eivät kuitenkaan saavuttaneet ennakoitua suosiota ja Tampereelta Porvooseen suunnittelemamme kuljetus jouduttiinkin todella alhaisen kysynnän takia perumaan. Tulevaisuudessa tulisikin siis harkita, olisiko työryhmällä jotain muita keinoja parantaa vähävaraisten ja kaukana asuvien

sarjakuvaihmissen mahdollisuuksia osallistua Å-festiin tavalla, joka ei ole Å-festille itselleen suuri taloudellinen riski.

Å-festin eräs linjaus vuodelle 2016 oli tehdä ohjelmasta moniäänisempää ja esteettömämpää. Tähän tavoitteeseen ylsimme. Tapahtuman päänäyttelyssä esille tuotiin sodan lisäksi rakkautta ja sukupuolivähemmistöjä. Å-festissa oli myös maahantuloa käsittelevä näyttely. Å-festin kutsuvieraissa oli suomen-, ruotsin- ja tanskankielisiä ihmisiä, joita haastattelimme suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Tapahtumatilat Grand ja Taidetehdas olivat esteettömiä liikuntarajoitteisille. Tässä tavoitteessa onnistumisesta kertoo myös se, että Å-fest sai Yläfemma-palkinnon.

Tavoitteessamme päästä mahdollisimman lähelle nollatulosta tapahtumamme myös onnistui. Taloudellisesti brunssi ja bussikuljetukset eivät olleet kannattavia, mutta tapahtuma jäi muutamia satoja euroja tulokselliseksi, sillä järjestämämme iltaklubi oli hyvin tuottoisa.

Suomalaisen sarjakuvatapahtumakulttuurin näkökulmasta Å-fest oli hyvin onnistunut pieni tapahtuma. Tapahtumaa mainostettiin vähän Helsingin Sarjakuvafestivaaleilla. Viitekehysten pohjalta voidaan arvioida, että Å-festin brändiä tulisi jatkossa pyrkiä vahvistamaan ja määrittelemään tarkemmin. Å-festillä on hyvät lähtökohdat jatkaa kasvamistaan. Riskinä on, että tapahtuman kasvun suunnitteluun ei käytetä aikaa, jolloin tapahtuman kasvu lakkaa ja brändi jää epäselväksi. Tässä asiassa myös työryhmän oma innostus ja halu kasvattaa tapahtumaa ovat tärkeässä roolissa. Jos se uupuu, kuivuu koko tapahtuma kaasaan.

7.3 Parannusehdotuksia

Menetelmäkirjallisuudessa ehdotetaan, että opinnäytetyön prosessin varrelta olisi hyvä nostaa jatkotoimintaehdotuksia toimeksiantajalle ja innovoida parannusmahdollisuuksia. (Vilkka & Airaksinen 2003: 161)

Kaiken kaikkiaan Å-fest 2016 oli onnistunut tapahtuma. Kuten mikä tahansa nuori tapahtuma, paljon on silti parannettavaa, jolla voimme helpottaa tapahtuman onnistumista ja jatkuvuutta tulevaisuudessa.

Koska työskentelin tiiviisti Å-festin työryhmän kanssa, oli yksi johdon assistenttityön opiskelijalle näkynyt asia työryhmän työnjako, joka oli melko löysä. Tämä johtuu tapahtuman juurista ja sen luonteesta: Kyseessä on tekijöiden sydäntä lähellä oleva asia, jota hoide-

taan pääasiassa omasta halusta parantaa alueen kulttuuritarjontaa. Työryhmän jäsenet eivät ole koulutettuja projektityöntekijöitä, vaan he hoitivat tehtäviään normaalin työnsä rinnalla. Kun tapahtuma tulevaisuudessa kasvaa, on työryhmän tehtävänjakoa syytä selkeyttää ja mahdollisesti laatia erilaisia tehtävälomakkeita, joilla työryhmän jäsenet perehdytetään tehtäväänsä. Tätä kautta tapahtuman eri osa-alueet olisivat selkeämmin vastuullistettu eri henkilöille, jolloin niiden laadusta voidaan myös varmistua. Esimerkiksi ohjelmavastaava, tai vaihtoehtoisesti näyttelyvastaava ja työpajavastaava ovat tehtäviä, joihin olisi tulevaisuudessa syytä nimittää tietty henkilö. Työryhmän jäsenten muuttuessa myös perehdytykseen olisi hyvä kiinnittää huomiota. Tällä tavalla tapahtuman koheesio ja teema kantautuvat läpi tapahtuman.

Ydintyöryhmän ulkopuolisten vapaaehtoisten rekrytointia olisi myös hyvä tehostaa. Vuoden 2016 tapahtumaan etsimme vapaaehtoisia pitkään, mutta heidän löytämisensä ja sitouttamisensa oli todella haastavaa ja vapaaehtoisten määrä jäi alimiehityksen puolelle. Vuonna 2016 vastikkeeksi tarjosimme vapaaehtoisille työtodistusta, evästä kahviosta ja ilmaista pääsyä iltaklubille. Tulevaisuudessa olisikin rakentavaa pohtia, voisimmeko vapaaehtoisille tarjottavaa vastiketta parantaa tai lisätä sen houkuttelevuutta. Koska kyseessä on ilmainen tapahtuma, ei työntekijöiden palkkaaminen liene tulevaisuudessa vaihtoehto, mutta vastiketta voitaisiin lisätä esimerkiksi tarjoamalla alennusta joistain tuotteista tai kasvattamalla jo valmiiksi tarjottujen vastikkeiden arvoa. Esimerkiksi ilmainen pääsy iltaklubille saattaa olla houkuttelevampi, jos paikalle saadaan nimekäs esiintyjä. Toinen tapa parantaa vapaaehtoisten rekrytointia on sitouttaminen. Vapaaehtoisten rekrytointia voitaisiin siis kohdentaa ryhmiin, jotka ovat jo mahdollisesti kiinnostuneet Å-festistä tapahtumana. Heille tulisi antaa enemmän vastuuta ja tartuttaa heihin se innostus, jonka takia työryhmä on mukana Å-festin suunnittelussa.

7.4 Oman työn arviointi

Päädyin Å-festiin opinnäytetyöni aiheena, kun havaitsin ilmoituksen koulumme MyNetissä. Olin kuullut aiemminkin Å-festistä, sillä ystäväissäni oli paljon sarjakuva-alan ammattilaisia ja harrastelijoita ja olin nähnyt Å-festin julkaisuja sosiaalisessa mediassa. Sarjakuvakulttuuri Suomessa oli myös minua kiinnostava ilmiö ja olin käynyt alan tapahtumissa, joten tunsin Å-festin rinnakkaistapahtumat osallistujan näkökulmasta. Toisaalta minulla oli melko laaja tausta tapahtumanjärjestämisestä ja arvioin, että voisin olla hyvä opinnäytetyöntekijä tämän vuoksi. Aiemmin olin järjestänyt muun muassa yli neljänsadan osallistujan viikon pituisen partioleirin sekä järjestänyt lukemattomia retkiä ja kokouksia nuorille. Työharjoittelussani Opetus- ja kulttuuriministeriössä olin myös avustanut seminaarien järjestämisessä.

Omaan työtulokseeni olen melko tyytyväinen. Olin vastuussa erityisesti vapaaehtoisten rekrytoinnista, linja-automatkojen järjestämisestä ja vieraiden majoitus- ja matkustuksen käytännönsuunnittelusta. Koska mahdollisuutta etäkokouksiin ei ollut, kuljin linja-autolla Porvooseen ja osallistuin kokouksiin aktiivisesti. Toispaikkakuntalaisuus ja toisaalta erialaisuus olivat kuitenkin jokseenkin työnteokoani hidastaneita tekijöitä. Monissa asioissa jouduin tarkistamaan työryhmälle itselleen jo rutiineiksi muodostuneita työtapoja. Minuun kuitenkin luotettiin ja minulle annettiin vastuuta, josta olen tyytyväinen. Suoritin työtehtäväni mielestäni hyvin. Suurimmat sudenkuopat ilmenivät ehkä mainonnan puolella, josta minulla ei ole suurta kokemusta. Linja-autokuljetusten markkinointi oli puoli, jonka olisin toivonut onnistuneen paremmin.

Itse tapahtumapäivänä toimin avustavissa tehtävissä. Laskin haastattelujen osallistujamääriä, avustin haastateltavia paikalle, kuvasin tapahtumaa ja vastailin kävijöiden kysymyksiin. Iltaklubilla olin toimin lipunmyyjänä, paluubussissa olin sisäänheittäjänä. Päivä oli tapahtumantäyteinen ja koen toimineeni ammattimaisesti ja ahkerasti.

Tapahtuman onnistumiseen olen tyytyväinen ja olen saanut työryhmältä positiivista palautetta työstäni. Mielestäni onnistuin kaiken kaikkiaan hyvin, vaikka erilaista parantamisen varaa jäi jonkin verran. Onnistumisestani ja työryhmän onnistumisesta kertoo onnistunut tapahtuma, joka kasvoi, ei tuottanut tappiota ja sai kautta linjan positiivista palautetta.

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelman kannalta suurin apu opinnäytetyölle tuli varmasti työohjelmien, tilausten ja etätyöskentelyn oppimisen myötä. Nämä kaikki olivat tärkeitä onnistumiseni kannalta.

Lähteet

Conway, D. 2009. The Event Manager's Bible: the complete guide to planning and organising a voluntary or public event. 3. uudistettu painos. How To Books. Oxford.

FEMSKT Feministinen sarjakuvatoiminta. 13.2.2016. Yläfemma & Alafemma: FEMSKT jakoi ruusuja ja risuja. Å-festille rahapalkinto! Luettavissa: <http://feministinensarjakuva.sarjakuvablogit.com/2016/02/13/ylafemma-alafemma/> Luettu: 15.4.2016

Jokinen, H. 2011. Sarjakuva Suomessa: historiasta, asemasta, kielestä. Avain. Helsinki.

Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. WSOY. Porvoo.

Kemin sarjakuvakeskus. Festivaali 2015. Luettavissa: <http://keminsarjakuvakeskus.weebly.com/festivaali.html>. Luettu: 7.4.2016.

Necrocomicon. 2016. OHJELMA. Luettavissa: http://www.necrocomicon.fi/?page_id=10. Luettu: 7.4.2016

Nordicomics. About NC. Luettavissa: <http://nordicomics.info/aboutnc/>. Luettu 7.4.2016.

Oulun sarjakuvaseura. Festival Info. Luettavissa: <http://www oulucomics.com/15/festival-info/>. Luettu: 7.4.2016.

Suomen Sarjakuvaseura. Helsingin sarjakuvafestivaalit. Luettavissa: <http://www.sarjakuvaseura.fi/fi/sarjakuvafestivaalit>. Luettu: 7.4.2016.

Tampere kuplii. 2016. Tervetuloa Tampere Kuplii -sarjakuvafestivaaleille 16.–20.3.2016. Luettavissa: <http://2016.tamperekuplii.fi/index.html>. Luettu: 7.4.2016.

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus: tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tietosanoma. Helsinki.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Å-fest 2015 hankeselvitys

Å-FEST 2015

Hankeselvitys

Sisällys

Å-fest 2015 – hankeselvitys	2
1. Tapahtuman tausta ja tavoitteet	3
2. Työryhmä	3
3. Festivaalin ohjelma ja sisältö	3
4. Markkinointi ja tiedotus	5
4.1. Maksettu markkinointi sosiaalisessa mediassa	6
4.2. Painettu markkinointimateriaali	6
4.3. Tiedotteet ja lehdistösumat	6
5. Talous ja budjetointi	7
6. Kävijä- ja myyjäpalautteet	8

Å-fest 2015 – hankeselvitys

Å-fest on Porvoossa järjestettävä kaksikielinen, kansainvälinen yksipäiväinen sarjakuvafestivaali. Se järjestettiin ensimmäistä kertaa 14.2.2015. Tapahtuma levittyi Porvoossa eri paikkoihin: kulttuuritalo Grandiin, Porvoon Taidekoululle, Taidetehtaalalle, elokuvateatteri Biorexiin, Suomalaiseen kirjakauppaan, Porvoon kaupungin kirjastoon ja Seurahovi Night-yökerhoon. Tapahtumaan osallistui kaikkiaan noin 400 henkilöä. Tapahtumaa rahoittivat Svenska Kulturfonden, Aktia-Säätiö ja Porvoon kaupunki. Lisäksi tapahtuman kulujen jakamiseen osallistui Porvoon taideyhdistys. Omarahoitusosuus kerättiin iltaklubin tuotoilla.

Idea festivaaleista kypsyi hankkeen rahoituksen hankkimisen ja järjestelyn organisoinnin kannalta myöhään, vasta marraskuussa 2014. Työryhmällä ei ollut mahdollisuutta lähteä rakentamaan tuotannon tueksi esimerkiksi rekisteröityä yhdistystä, vaan tuotanto päätettiin polkaista käyntiin vapaaehtoisvoimin. Käytännössä tuotanto kasattiin siis ideasta toteutukseen kolmessa kuukaudessa.

1. Tapahtuman tausta ja tavoitteet

Porvoo tunnetaan valtakunnallisesti kulttuuri- ja taiteilijakaupunkina. Taiteen tekijät, erityisesti vireä kuvataide- ja musiikkiala näkyvät näyttelyinä ja tapahtumina kaupungissa ympäri vuoden. Porvoon seudulla on merkittävä määrä tekijöitä ja taiteilijoita, joiden tuotanto kuitenkin näy erityisen hyvin seudun kulttuuritarjonnassa. Sarjakuvalla on oma tärkeä asemansa alueellisesti, mm. Sipoon Söderkullan kirjasto on jopa erikoistunut nimenomaan sarjakuvaan. Työryhmä halusi toteuttaa sarjakuvakulttuurin edistämiseksi pienen paikallistapahtuman, mutta huomasi nopeasti, että tapahtumaidea aiheutti paljon kiinnostusta sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Aika pian paikallistapahtuman ideaa laajennettiin festivaaliksi, jonka korkeatasoisuuteen ja kansainvälisyyteen haluttiin satsata.

Å-festin tärkeänä tavoitteena on tuoda tekijöitä ja taiteilijoita yhteen ja nostaa esiin alueellista osaamista, sekä nostaa kaupungin profiilia nimenomaan sarjakuvataiteen eteläisenä kärkikaupunkina. Keskeisenä tavoitteena on nostaa Å-fest muutamassa vuodessa merkittäväksi alan ammattilaisia ja harrastajia kerääväksi tapahtumaksi Helsingin, Tampereen, Oulun ja Kemin sarjakuvafestivaalien rinnalle. Å-festin erottaa näistä massatapahtumista erityisesti pienlehtitoimintaan keskittyvä ohjelmatarjonta, kiinnostava puheohjelmisto, paikallisten toimijoiden kanssa toteutettava sisältö- ja ohjelmayhteistyö ja yksipäiväisyys.

Haluamme tapahtumalla tavoittaa koko perheen: tarjoamme ohjelmaa myös lapsille ja nuorille, sarjakuvista kiinnostuneille aikuisille sekä elämyksiä myös varttuneelle väestölle. Lisäksi Å-fest haluaa lisätä ammattilaisten kohtaamista ja panostaa erityisesti sarjakuva-alan ammattilaisten palvelemiseen festivaalien yhteydessä.

Kävijätavoitteeksi asetimme 200 vierasta. Laskelmien mukaan pystyimme kuitenkin ylittämään tavoitteen noin kaksinkertaisesti. Se on paljon porvoolaiselle kulttuuritapahtumalle keskellä pimeää talviaikaa. Tapahtuman suosio osoitti sen tarpeellisuuden ja myös kasvun potentiaalin.

2. Työryhmä

Tapahtumaa tuotti keskeisesti viiden vapaaehtoisen porvoolaisen ryhmä:

- sarjakuvataiteilija **Emmi Valve**, joka vastasi taiteilijavieraiden kutsumisesta ja ohjelmistosuunnittelusta
- sarjakuvataiteilija **Kaisa Leka**, joka huolehti markkinointimateriaalien tuotannosta, kansainvälisten vieraiden kutsumisesta sekä harjoittelijan työnohjauksesta
- nuorisotoiminnan asiantuntija **Anniina Lundvall**, joka vastasi tuotannon yleisestä koordinoinnista, sisäisestä ja ulkoisesta tiedotuksesta ja taloushoidosta,
- vaatesuunnittelija **Kati Viljala**, joka huolehti iltaklubin ohjelmasta, vapaaehtoisten rekrytoinnista ja yhteistyökumppaneiden tiedotuksesta,
- muotoilija **Peter Kaario**, jonka vastasi erityisesti Grandin tapahtuman teknisestä suunnittelusta, sarjakuvakauppiasyhteistyöstä ja sarjakuvabasaarista.

Yksi keskeinen tavoite oli mahdollistaa paikallinen kouluyhteistyö ja antaa opiskelijoille mahdollisuuksia kerätä opintopisteitä sekä tutustua paikalliseen tapahtumatuotantotyöhön. Festivaalijärjestelyihin osallistui Inveon Östra Nylands yrkesinstitutin graafisen suunnittelun opiskelija **Richard Jensen**, joka teki kolmen opintopisteen opiskeluharjoittelunsa Å-fest- tapahtuman yhteydessä. Hän vastasi erityisesti graafisista painotuotteista sekä markkinoinnin tukitehtävistä.

Festivaalipäivään osallistui myös viisi matkailualan opiskelijaa Haaga-Helia -ammattikorkeakoulusta, osana tapahtumatyön ja vapaaehtoisena toimimisen kurssia. **Karolina Tytko, Linh Duong, Elizaveta Ragozina, Aino Lounaskorpi** ja **Soaib Ullah** osallistuivat festivaalin käytännön järjestelyihin kuten vieraiden opastamiseen, kahvilan pyörittämiseen, järjestely-, rakennus- ja purkutehtäviin. Opiskelijat saivat työstään todistuksen.

3. Festivaalin ohjelma ja sisältö

Å-festeille kutsuttiin suomalaisen sarjakuvataiteen keskeisiä nimiä. Kotimaiseksi kutsuvieraaksi saatiin kansainvälisestikin merkittävä taiteilija **Hanneriina Moiseinen**, jonka näyttely järjestettiin Taidetehtaan Kulmagalleriassa Porvoon Taideyhdistyksen tuella. Artistivieraiksi festivaaleille saapuivat muun muassa Fingerporin piirtäjä **Pertti Jarla**, Kiroilevan Siilin luonut **Milla Paloniemi** sekä Nyt-liitteestä tuttua Foklt-sarjakuvaa piirtävä **Joonas Rinta-Kanto**. Lisäksi haastateltavana olivat Rakastelukerholainen –lehden taiteilijat, Kutikuti-nykysarjakuvayhdistyksen taiteilijat ja Kaisa Leka. Taiteilijoiden haastatteluja järjestettiin Grandissa kaksi kertaa tunnissa. Kaikkiaan kotimaisia ja kansainvälisiä haastatteluja oli kuuntelemassa päivän aikana noin 150 osallistujaa (kts. taulukko 1).

GRAND: Taiteilija/ohjelma	Kuulijat	Kansainväliset kutsuvieraat saapuivat Ruotsista ja Latviasta. Ruotsalaisen Tusen serier-ryhmän jäsenet Mattias Elftorp ja Amanda Casanellas saapuivat Porvooseen pitämään antirasistista työpajaa, valottamaan monikulttuurisen Ruotsin tilannetta Charlie Hebdo-paneelissa sekä myymään teoksiaan. Tusen Serierin tavoitteena on laventaa Ruotsissa sarjakuvakulttuuria ja avata silmiä monikulttuurisuudelle. Tilanne on tällä hetkellä se, että muutamia harvoja poikkeuksia lukuunottamatta sarjakuvat ovat taiteen muotona olleet syntyperäisten ruotsalaisten tekemiä ja käsitelleet pääasiallisesti syntyperäisiä ruotsalaisia koskettavia aiheita. Tusen Serier haluaa tähän muutoksen.
Rakasteluterholainen-julkistustilaisuus	32	
Pertti Jarlan haastattelu	30	
Kaisa Lekan haastattelu	18	
Milla Paloniemen haastattelu	17	
Kutikuti-kollektiivin haastattelu	16	
Kus-kollektiivin näyttelyesittely	12	
Joonas Rintakannon haastattelu	10	
Miia Vistilän haastattelu	8	
Tusen serier-ryhmän haastattelu	7	
Taulukko 1. Aktiivisten, esitystä seuraavien kuulijoiden määrä/tilaisuus		

Grandiin koottiin latvialaisen sarjakuvakollektiivi kušlin Last Match-näyttely, joka koostuu sadoista yksittäisistä, tulitikkuaakin kokoisista taideteoksista. Näyttely on kiertänyt kiertänyt Rigasta Lissaboniin, Prahaan, Pietariin, Ljubljanaan ja Torontoon, ja oli nyt ensimmäistä kertaa nähtävillä Suomessa 14.2-20.2. Sarjakuvakollektiivin edustajat **David Schilter** och **Sanita Muizniece** esittelivät teostaan Grandissa kiinnostuneelle yleisölle.

Erityisen ajankohtaiseksi tapahtuman teki tammikuinen ranskalaista Charlie Hebdo-satiirilehteä vastaan tehty isku, joka nosti sananvapauden ja taiteen rajat kansainväliseksi puheenaiheeksi. Otimme heränneen keskustelun osaksi festivaaliohjelmaa järjestämällä aiheesta paneelin. Korkeatasoinen paneeli olikin tapahtuman eniten yleisöä kerännyt yksittäinen ohjelmanumero (34 kuulijaa). Aiheeseen paneutuivat kauppias **Maijastina Vilenius** (Turun sarjakuvakauppa myi Charlie Hebdo-lehteä myös festivaaleilla), ranskalaisen sarjakuvakulttuurin tuntija, sarjakuvataiteilija **Johanna Rojola**, taiteilija **Sanita Muizniece** kušli-kollektiivista ja **Mattias Elftorp** Tusen Serier-ryhmästä. Paneelia veti Helsingin sanomien toimittaja **Harri Römpötti**. Karmivan yksityiskohdan festivaalipäivään toi Kööpenhaminassa samana päivänä tehty isku tilaisuuteen, jossa käsiteltiin niin ikään sananvapauden ja taiteen rajapintoja.

Kulttuuritalo Grandin laajassa sarjakuvien myyntibasaarissa olivat myymässä sarjakuvia Tusen Serier, kuš!, Kaisa Leka, Antikvariaatti Lukeva, Turun sarjakuvakauppa, Retropieru, Hanna-Pirita Lehtonen, Miia Vistilä sekä Kutikuti –nykysarjakuvayhdistys. Vieraillo on myös mahdollisuus myydä omia sarjakuvia sarjakuvakirppispöydällä. Teetimme erillisen myyjäkyselyn tapahtuman jälkeen sarjakuvia myyneille toimijoille.

Sarjakuvataiteilijat **Kallemaria Kemppainen** sekä **Kristjan Niitepold** järjestivät tapahtumavieraille poikkeuksellisen mahdollisuuden piirtää itsensä sarjakuvahahmoiksi. Lisäksi Söderkullan kirjasto pystytti Grandiin sarjakuvien lukunurkkauksen, josta voi myös lainata sarjakuvia Sipoon, Porvoon, Askolan ja Pornaisten kirjastokorteilla. Lukunurkkaus oli täynnä lukijoita lähes koko päivän ajan. Grandissa julkaistiin

päivän aikana kaksi uutta sarjakuvateosta: **Miia Vistilän** uusin Rakkaat siskot-albumi sekä aikuiseen makuun sopiva, sarjakuvataiteilijoiden yhteistyönä toteuttama Rakastelukerholainen –pienlehti.

Lapsille ja lapsiperheille oli suunnattu erityisesti ruotsinkielinen Ystävyyss-sarjakuvatyöpaja, jota veti porvoolainen sarjakuvataiteilija Filippa Hella. Aikuiset ja lapset mukaan lukien pajaan osallistui 16 henkeä. Lisäksi Luckan tarjosi perheille mahdollisuuden osallistua animaatioelokuvanäytökseen. Ruotsinkieliseen näytökseen myytiin kuitenkin vain muutamia lippuja.

Porvoon Suomalaisessa kirjakaupassa järjestettiin sarjakuvien nimikirjoitustilaisuus. Tilaisuudessa nimikirjoituksia jakoivat Pertti Jarla, Milla Paloniemi ja Joonas Rinta-Kanto. Allekirjoittamistilaisuudessa vieraili noin kolmekymmentä henkilöä.

Porvoon Taidekoululla järjestettiin kaksi maksutonta työpajaa. Tusen serier-kollektiivi järjesti ruotsinkielisen työpajan, jossa helppoa tekniikkaa käyttäen tehtiin antirasistisia sarjakuvia. Feministisessä Ällösarjis-pajassa otettiin käsittelyyn rasistisia, seksistisiä tai muuten vain ongelmallisia sarjakuvia ja askarrettiin niistä uusia. Suomenkielisen työpajan piti sarjakuvataiteilija, bloggaaja ja feministi **Hanna-Piirita Lehtonen**. Taidekoulun työpajoihin osallistui yhteensä 19 henkilöä.

Grandin yläkerrassa toimi päivän ajan Paakkelssi-festarikahvila, joka myi vegaanista suolaista ja makeaa syötävää sekä virvokkeita. Marianne ja Tatu Chanthin ylläpitämän kahvilan tapahtumamyynä ylitti järjestäjien odotukset ja piti järjestäjät hyvin kiireisinä. Kävijäpalautteissa kiiteltiin kahvilan tarjontaa ja erityisesti vegaanien sekä ruokarajoitteisten huomiointia.

Taidetehtaalla järjestettiin Hanneriina Moisseisen näyttely, joka oli auki 30.1–22.2. Erityisesti sarjakuvistaan tunnetun taiteilijan on uusin teos Isä (2013) oli yksi viime vuoden Sarjakuva-Finlandia -ehdokkaista. Moisseisen teoksia on ollut esillä esimerkiksi Kiasmassa ja Mäntän kuvataideviikoilla sekä useissa taidegallerioissa ja museoissa yhteensä noin 15 eri maassa. Näyttelyn lisäksi Moisseinen oli tavattavissa näyttelytilassa, jossa hän esitteli teoksiaan. Moisseinen esiintyi myös iltaklubilla esittäen lauluja rakkaudesta ja ystävyydestä ystävänpäivän kunniaksi. Taidetehtaan arvion mukaan näyttelyssä vieraili 1799 osallistujaa. Festivaalipäivän kävelykierrokseen osallistui 18 ihmistä.

Biorexissä näytettiin Laulu-dokumenttielokuva, joka seurasi Suomen viimeiseksi runolaulajaksi nimetyn Jussi Huovisen oppilasta, kuvataiteilija Hanneriina Moisseista hänen matkoillaan Huovisen luo, sekä uuden, Huovisen opeista ammentavan teoksen syntymää. Elokuvanäytökseen osallistui 10 henkeä, mikä oli sääli sillä näytöksen nähneet tulivat kehuun elokuvaa koskettavaksi. Valitettavasti näytöksen markkinointi ei kuitenkaan onnistunut kovin hyvin, vaikka lipunhinta pidettiin alhaisena (4 euroa). Esimerkiksi BioRex ei itse mainostanut näytöstä kovin näytävästi ja näin ollen se saattoi jäädä huomaamatta keskeiseltä kohdeyleisöltä.

Sarjakuvataiteilijat Leo Kuikka, Heikki Rönkkö, Tuomas Tiainen järjestivät !/.../?-nimisen sarjakuvanäyttelyn Porvoon kaupungin kirjastolla 13.–28.2.2015. Näyttelyä kävi katsomassa kirjaston arvion mukaan noin 900 henkilöä.

Festivaalipäivän kruunasi poikkitaiteellinen sarjakuvaklubi KAK <3 Å-fest Seurahovi Nightissa. Klubille osallistui noin 70 henkilöä, joista lipun maksaneita oli 45. Ohjelmassa oli Hanneriina Moisseisen akustinen keikka, standup-komiikkaesitys sekä Towers of Romance-bändin levyjulkaisukeikka. Lisäksi illan aikana järjestettiin erilaisia pop-up-ohjelmanumeroita taiteilijavieraiden itsensä toimesta. Illan päätti festivaalia varten kehitetty porvoolainen erikoisuus Torttukaraoke, jossa sanoitetaan uusiksi klassikkokaraokelauluja.

Kilpailun voittaja sai muotoilija Peter Kaarion tekemän kultaisen Runebergin torttu-patsaan. Tapahtumajärjestämisellä on kaupungin hiljaisena aikana erittäin suuri merkitys: festivaaliclubi lisäsi ravintolan myyntiä keskimääräiseen lauantai-iltaan verrattuna 500–600 euroa.

Lisäksi olimme järjestämässä Walter's pubissa sarjakuvakauppiaiden paneelia, mutta se jouduttiin perumaan lennossa paneeliin osallistuvien myyjien aikatauluasteiden sekä terveydentilaan liittyvien ongelmien vuoksi. Lisäksi peruiimme Kati Rapien kokkaustyöpajan Taidekouluun jo 13.2. vähäisen ennakkoilmoittautumisen vuoksi.

4. Markkinointi ja tiedotus

Tapahtumaa markkinoitiin aktiivisesti eri kanavia hyödyntäen. Keskeisiä markkinoinnin välineitä olivat verkkokanavat, mutta panostimme myös perinteiseen painetun median tiedotustoimintaan sekä julistemarkkinointiin. Lisäksi toimitimme graafista sisältöä mm. Grandin ja Taidetehtaan sähköisille näytöille.

Ostimme myös festivaaliviikoksi Taidetehtaan seinän valomainostilan markkinointikäyttöön.

Tapahtuman verkkosivut www.a-fest.fi avattiin tammikuussa 2015, mutta emme aktivoineet kävijälaskuria, jotta tietäisimme sivuston tarkat kävijämäärät. Tämä on ehdottomasti kehittämisen paikka tulevaa vuotta ajatellen. Oletamme kuitenkin verkkosivujen olleen varsin aktiivisella käytöllä, koska ne mainittiin myös useammassa kävijäpalautteessa. Festivaalin verkkosivut rakennettiin Wordpress-alustalle.

Avasimme sosiaalisen median kanavat Facebookiin, Twitteriin ja Instagramiin. Näistä saimme tilastoja, joiden avulla pystyimme arvioimaan tapahtuman kiinnostavuutta sekä profiloimaan kävijöitä. Pyrimme mahdollisimman suureen orgaaniseen tykkäämiseen, eli panostimme omien verkostojen herättelyyn, viestittelimme aktiivisesti eri foorumeille ja yhteistyökumppaneille ja pyysimme tykkäämään sivusta. Kaikki sosiaalisen median kanavat nimettiin yhteneväisesti /afestporvoo:

Sosiaalisen median seuraajat	kpl	www.facebook.com/afestporvoo
Å-fest-facebook-ryhmän tykkääjät	369	www.twitter.com/afestporvoo
Å-fest tapahtumaan osallistujat Facebookissa	241 osallistun, 105 ehkä	www.instagram.com/afestporvoo
Twitterin seuraajat	82	Porvoo kaupunki markkinoi
Instagramin seuraajat	17	tapahtumaa myös omalla Facebook-
IG: #åfestilla jaetut postaukset	55	sivullaan, jolla on 4105 tykkääjää.
IG: kuvien saamat tykkäykset	615	Postauksesta tykkäsi 19 henkilöä.
Taulukko 2. Sosiaalisen median näkyvyys		

4.1. Maksettu markkinointi sosiaalisessa mediassa

Tehostimme sosiaalisen median markkinointia kaksi viikkoa ennen tapahtumaa ostamalla markkinointinäkyvyyttä Facebookissa. Saimme käyttöömmme myös FB-voucherin, jonka avulla saimme ostettua ilmaista mainosaikaa. Kampanjan onnistuminen näkyi sitoutuneiden tykkääjien määrässä sekä luonnollisesti sivunäytöissä. Olimme varsin tyytyväisiä tulokseen, jonka sosiaalisen median markkinoinnilla

saatiin. Sosiaalinen media mainittiin myös keskeisenä tiedonlähteenä kävijäpalautteiden mukaan. Tämän vuoksi on tärkeää keskittää resursseja myös jatkossa sosiaalisen median markkinointiin.

Kampanja	Kattavuus	Näyttökerrat	Mainokset klikkaukset	Toimet (vaikkei klikkaakaan mainosta)
13-14.2 www.a-fest.fi-verkkosivun markkinointi	2993	5814	15	89
9-14.2 Å-fest -FB-sivun markkinointi	1592	1857	43	72
9-14.2. Å-fest sarjakuvafestivaali Porvoossa- tapahtumaFB-sivun markkinointi	1400	2108	35	21

Taulukko 3. Sosiaalisen median markkinointitulokset

4.2 Painettu markkinointiaineisto

Festivaalin katumarkkinointia varten painettiin 50 nelivärijulistetta. Julisteet jaettiin Porvoon keskeisiin kohteisiin sekä Helsingissä sarjakuvaliikkeisiin. Kaikki julisteet saatiin jaettua viim. viikkoa ennen tapahtumaa.

Julisteiden kuvituksista vastasi viisi porvoolaista taiteilijaa, jotka tuottivat yksilöllisen festarikuvituksen julisteita varten. Filippa Hellan, Richard Jensenin, Kaisa Lekan, Emmi Valveen ja Robert Ottosonin kuvitukset saivat paljon kehuja mm. sosiaalisessa mediassa ja ne nousivat jopa Uusimaan uutisoinnissa keskeiseksi sisällöksi ennakkomarkkinointivaiheessa. Julisteiden osalta koimme myös hämmäntäviä tilanteita, sillä niitä katosi tietyistä jakelupaikoista ennen tapahtumaa – kenties jonkun kaupunkilaisen kotia koristamaan. Vetovoimaiset julisteet olivat tärkeä osa tapahtuman ennakkomarkkinointia, etenkin kun niihin saatiin uniikit kuvitukset.

Festivaaliohjelmaa painettiin 200 kpl. Suurin osa siitä jaettiin Grandin tapahtumien yhteydessä. Lisäksi työntekijöille ja esiintyjille painettiin festaripassit.

Painotyöt tuotti Porvoon Digipaino. He tulivat myös sponsorina mukaan festivaaliin tarjoamalla painotuotteet edulliseen hintaan.

4.3. Tiedotteet ja lehdistösumat

Festivaalista lähetettiin useita tiedotteita laajasti sekä paikallisiin, alueellisiin että valtakunnallisiin medioihin. Lisäksi medialle koostettiin oma Press-sivusto osaksi Å-festin verkkosivuja. Mediapostituslistalla olivat seuraavat mediat:

Uusimaa, Aamuposti, Helsingin Sanomat, Nyt-liite, Helsingin uutiset, Hufvudstadsbladet, Hyvinkään Viikkouutiset, Iltalehti, Iltasanomat, Itäväylä, Keski-Uusimaa, Loviisan Sanomat, Metro, Mäntsälän uutiset, Nurmijärven uutiset, Sipoon sanomat, Tuusulanjärven Viikkouutiset, YLE Kulttuuri ja ruotsinkieliset toimitukset, Östnyland, Ny Tid, Astra, Horisont, Iskelmä, Yle Radio Itä-Uusimaa ja YLE Vega Östnyland.

Saimme festivaaleille mielestämme hyvää näkyvyyttä erityisesti paikallisissa medioissa sekä sarjakuvatoimijoiden omista mediakanavissa. Festivaali mainittiin useiden keskeisten toimijoiden Facebook-feedissä ja taiteilijat levittivät myös itse omasta esiintymisestään tietoa median edustajille.

Lähestyimme myös porvoolaisia keskeisiä kulttuuritoimijoita ja -tahoja, joille tiedotetta lähetettiin. Tapahtuma päivitettiin myös keskeisiin tapahtumakalentereihin (Uusimaan tapahtumakalenteri, Porvoon kaupungin tapahtumakalenteri, kulttuuriyhdistyksen tapahtumakalenteri sekä Evenemax-tapahtumakalenteri).

Median nimi	Pvm	Otsikko	Linkki
Radio Vega Östnyland	29.1.2015	Seriefigurer invaderar Borgå i februari	http://svenska.yle.fi/artikel/2015/01/29/seriefigurer-invaderar-borga-i-februari
Uusimaa	8.2.2015	Sarjakuvataiteilijat valloittavat Porvoon ystävänpäivänä	http://www.lehtiluukku.fi/lehti/uusimaa/read/08.02.2015/68800.html
Itävyä	11.2.2015	Sarjakuva valtaa Porvoon lauantaina	http://issuu.com/itavayla/docs/20150211_it_v_yl_/1?e=8218730%2F11371796
Östnyland	13.2.2015	Seriefantaster samlas i Borgå	http://ostnyland.fi/kultur/2015-02-13/720211/seriefantaster-samlas-i-borga
Dome.fi	9.2.2015	Sarjifestari Å-Fest Porvoossa lauantaina: Fingerporia, sarjiskirppistä ja Torttukaraokea	http://dome.fi/viihde/sarjakuvat/sarjifestari-a-fest-porvoossa-lauantaina-fingerporia-sarjiskirppista-ja-torttukaraokea
Lukupino-blogi	14.2.2015	Åfest-sarjifestareilla puhuttiin sanavapaudesta	http://lukupino.blogspot.fi/2015/02/afest-sarjifestareilla-puhuttiin.html
Itävyä	16.2.2015	Å-fest onnistui yli odotusten	http://www.itavayla.fi/uutiset/index.php?id=a-fest_onnistui_yli_odotusten
Östnylan	17.2.2015	Å-fest blev succé direkt	http://ostnyland.fi/kultur/2015-02-16/721356/fest-blev-succé-direkt
Uusimaa	15.2.2015	Sarjakuva haastoi kuolleet runoilijat	
Reijo Valta	18.2.2015	Moisseinen Taidetehtaan Kulmassa	http://poistypoydalta.blogspot.fi/2015/02/moisseinen-taidetehtaan-kulmassa.html
Markus Drake	20.2.2015	Kaisa Leka ja Markus Drake puhuvat fillaroinnista ja Porvoon Å-fest-sarjifestareista – ruotsiksi!	http://markusdrake.fi/podcast/kaisa-leka-ja-markus-drake-puhuvat-fillaroinnista-ja-porvoon-fest-sarjifestareista-ruotsiksi-2/

Taulukko 4. Mediaosumia 2015.

5. Talous ja budjetointi

Tuotannon suunnittelu aloitettiin käytännössä saman tien ja rahoitusta lähdettiin hakemaan eri tahoilta. Rahoitusta haettiin Svenska Kulturfondenilta, Aktia-Säätiöltä sekä Taiteen edistämiskeskuksen sarjakuvataiteen apurahoista. Näistä kaksi ensimmäistä myönsivät pienen tukirahoituksen tapahtumalle. Lisäksi haimme vain pari viikkoa ennen tapahtumaa vielä tukea Porvoon kaupungilta vapaamuotoisen kirjeen avulla. Saimme sitä kautta 400 euroa markkinointiin suunnattavaa taloudellista tukea. Lähetimme vapaamuotoisia anomuksia myös alueen eri yrityksille, mutta ne eivät tuottaneet tällä kertaa tulosta.

Työryhmän suunnittelussa lähdettiin liikkeelle siitä, että tapahtumia tarjotaan ilmaiseksi sekä osallistujille että myyjille. Käytännössä tapahtuman taloudellisena tavoitteena oli nollatulot, eli tulot ja menot menevät tasan. Jälkiviisaana totesimme, että esimerkiksi myyntipöydille olisi pitänyt asettaa tietty hinta ja festivaalien omilla markkinointituotteilla, esimerkiksi kortti- tai julistemyynnillä olisimme voineet kattaa osan menoista.

Suurin osa budjetista kului kansainvälisten vieraiden lentoihin sekä työpajakustannuksiin. Mahdollisimman suuri osa kuluista yritettiin minimoida hyödyntämällä työryhmän omia taitoja sekä paikallisia suhteita. Myös yhteistyökumppanimme kuten Kulttuuritalo Grand ja Biorex lähtivät mukaan tapahtumaan omalla riskillä, tarjoamalla tiloja tavallista edullisemmin festivaalille.

Sponsoreina tapahtumalle toimivat Digipaino, joka tuli painokustannuksissa merkittävästi vastaan sekä taideverkkokauppa Tabulaland, joka lahjoitti festivaalien kävijäkyselyn palkinnoksi Saara Salmen ”Paulan ilmestys”-valokuvateoksen. Myös Porvoon Ekokauppa lahjoitti elintarvikkeita festivaalikaavilan tueksi.

Kaikkiaan tapahtuman talous pystyttiin pitämään tasapainossa ja työryhmän oma riski jäi pieneksi. Tavoitteena tulevalle vuodelle on, että tapahtuma saadaan tuottamaan sen verran voittoa, että sen järjestäminen on kannattavaa ja se ei aiheuta taloudellisia menetyksiä työryhmän jäsenille. Festivaalia varten perustetaan yhdistys keväällä 2015, jonka myötä myös avustusten hakeminen ja saaminen helpottuu.

5.1 Kulttuuritapahtuma talousvaikutusten arviointia

Pystyimme tapahtuman myötä osoittamaan, että yksipäiväisenkin, kokonaiskustannuksilta edullisen kulttuuritapahtuman järjestäminen voi tuoda kaupungille merkittäviä tulovirtoja. Arvioimme kävijäkyselyn perusteella, että jopa 30 % festivaalivieraista tuli muualta kuin Porvoosta, mikä tarkoittaa noin 100–150 ulkopaikkakuntalaisen vierailua Porvoossa yhden päivän aikana.

Vieraat organisoivat ilman työryhmän aktiivista panostusta yhteisiä bussikuljetuksia Helsingistä, mikä mahdollisti ns. ryhmämatka-ajatuksen ja lisäsi selvästi tapahtuman vetovoimaa. Porvoon hyvät ja nopeat bussiyhteydet pääkaupunkiseudulle ovat selkeä etu moniin muihin pieniin kaupunkeihin verrattuna. Jatkossa toivomme pystyvämme tarjoamaan näitä ”seuramatkapaketteja” yhteistyökumppaneidemme kanssa esimerkiksi Turusta ja Tampereelta.

Pienenkin tapahtuman talousvaikutukset kaupunkiin ovat selvät. Esimerkiksi Seurahovin lauantai-illan tulosta pystyttiin parantamaan klubijärjestämisellä useamman sadan euron verran illan aikana. Festivaaliin osallistujat toivat myös lisätuloja muille paikallisille ravintola- ja kahvilayrittäjille, sillä festivaaleilla ei ollut tarjolla lämmintä ruokaa ja vieraat hoitivat oman muonituksen omakustanteisena. Tiesimme myös useiden vieraiden yöpyvän kaupungin hotelleissa, mikä osaltaan tuo pieniä rahavirtoja kaupunkiin. Halusimme tietoisesti keskittää tapahtumaa myös muualle kuin monelle turistille tuttuun vanhaan kaupunkiin, jotta maksavat asiakkaat tutkivat tietoisesti myös Porvoon ”uutta puolta” sekä tutustuvat mm. Taidetehtaan alueeseen. Ohjasimme kuitenkin infopisteeltä myös useampia ulkopaikkakuntalaisia nimenomaan syömään ja virvokkeelle vanhaan kaupunkiin.

6. Kävijä- ja myyjäpalautteet

Parantaaksemme tulevien vuosien festivaaleja, keräsimme palautetta sekä paperilla että sähköisesti. Festivaalipalautelomakkeita kerättiin sekä Grandissa että Taidekoululla, ja verkossa 14.2–22.2. Saimme yhteensä 34 palautetta kävijöiltä. Lisäksi palautetta kerättiin sähköisesti basaarialueen myyjiltä. Näitä palautteita saimme kolme kappaletta.

Kävijäpalautteissa yllätti erityisesti tapahtuman maantieteellinen vaikuttavuus. Palautteen antajista vain 10 oli porvooolaisia ja loput laajasti ympäri Suomea. Kävijöitä oli lähikuntien lisäksi mm. Orimattilasta, Kokemäeltä, Iisalimesta, Oulusta, Ylivieskasta ja Imatralta. Kävijöiden joukossa tiesimme olevan kävijöitä myös Tampereelta, Turusta ja Kemistä. Tämä kertoo paljon tapahtuman merkityksestä nimenomaan alan ammattilaisille ja harrastajille. Tapahtuma ajoittui kauteen, jolloin muita alan tapahtumia ei järjestetä aktiivisesti missään päin Suomea. Tällöin liikkeelle lähdetään aktiivisesti myös kauempaa. Tämä on kaupunkimatkaillen ja festivaalien kehittämisen näkökulmasta todella tärkeä seikka.

Merkittävä huomio kävijäpalautteissa oli myös sosiaalisen median ja netin merkitys tapahtumatiedottamisessa. Suurin osa kävijöistä oli saanut tiedon nimenomaan verkon kautta. Jatkossa keskitymmekin nimenomaan verkkoviestinnän kehittämiseen ja esimerkiksi riittävän mobiiliresponsiivisten verkkosivujen kehittämiseen, jotta pystymme tarjoamaan parasta mahdollista palvelua verkon puolella festivaalivieraille.

Kaikkiaan palaute tapahtumasta oli positiivista. Festivaalin järjestelyjä ja toteutusta sekä ohjelmaa kehitettiin. Ainoa negatiivinen palaute koski sarjakuvabasaarin sisällöllistä antia: lapsille ja nuorille suunnattua sarjakuvaa ei ollut juuri saatavilla ja yksi palautteista myös kritisoi myös myyjien ammattitaidottomuutta

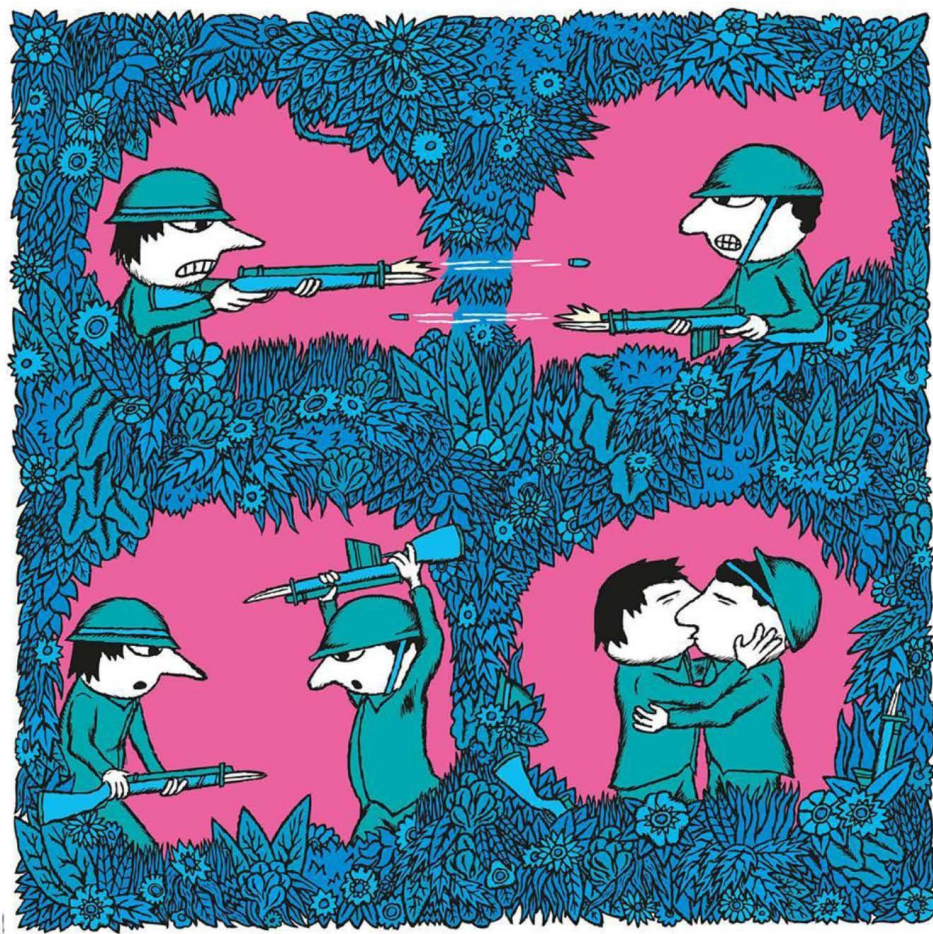
tarjota lapsille ja nuorille sopivaa sisältöä. Sarjakuvataiteen vakavuus ja myös seksuaaliset sekä väkivaltaiset sisällöt saattoivat tulla monelle festarikävijälle yllätyksenä. Haaste koskee koko suomalaista sarjakuvakustantamista: lapsille ei tehdä kotimaista sarjakuvaa ja sen tuotantoa ei tueta, vaikka ne harvat suomalaiset lapsille suunnatut sarjakuvat myyvätkin todella hyvin. Tulevina vuosina pyrimme huomioimaan lapsiyleisön paremmin tarjoamalla nimenomaan alaikäisille tarkoitettua ohjelmaa sekä järjestämme basaarille ns. lasten alueen, jossa myydään nimenomaan lapsille suunnattua sisältöä kohdennetusti. Festarilla voi olla myös vanhemmille suunnattua mediakasvatuksellista merkitystä: tapahtuma voi auttaa sarjakuvakulttuurin tuntemuksessa ja auttaa vanhempia valitsemaan sopivaa luettavaa eri-ikäisille lapsille.

Negatiivista palautetta tuli myös markkinoinnin ja sitä kautta näkyvyyden vähyydestä, mikä oli johdettavissa varmasti vähäiseen markkinointiaikaan ja tiedotuksen jäämiseen viimeisille viikoille. Tulevaisuudessa tätä on helppo korjata, kun festivaalin aikataulut ja sisällöt ovat tiedossa paljon aikaisemmin. Markkinoinnin kehittäminen onkin varmasti yksi tulevan festivaalin keskeisistä kehittämisen alueista.

Kävijöiltä kerättiin myös toiveita tulevien vuosien festivaaliartistivieraiksi. Saimme toiveita sekä kotimaisten että ulkomaisten vieraiden lisäämiseksi ja hyviä ehdotuksia, joita arvioimme tulevia tapahtumia suunniteltaessa.

Kaikkiaan festaripalautteista paistoi yleisön tyytyväisyys, mistä olimme tietysti valtavan iloisia:

- tsemppiä ja intoa uuteen
- oli kivaa!
- hienoa, että järjestätte
- jatkakaa hyvää työtä
- kiitos, hieno tapahtuma
- tosi kiva, pienemmät helposti lähestyttävät festarit
- kaksikielisyys ohjelmassa erittäin virkistävä painotus ja toivottavasti näkyy positiivisesti myös kävijäkunnassa ja määrissä, pienimuotoisuus tuntuu edulta
- Jätte fin tillställning, hoppas på fortsättning
- Erityiskiitos siitä, että kahvilassa tarjotut herkut olivat kaikki vegaanisia!
- Kaikki toimi mainiosti!

Å-FEST 2016

Hankeselvitys

Sisällys

Å-fest 2015 – hankeselvitys	2
1. Tapahtuman tausta ja tavoitteet.....	3
2. Työryhmä	3
3. Festivaalin ohjelma ja sisältö	3
4. Markkinointi ja tiedotus	5
4.1. Maksettu markkinointi sosiaalisessa mediassa	6
4.2. Painettu markkinointimateriaali	6
4.3. Tiedotteet ja lehdistösumat	6
5. Talous ja budjetointi	7
6. Kävijä- ja myyjäpalautteet	8

Å-fest 2016 – hankeselvitys

Å-fest on Porvoossa järjestettävä kaksikielinen, kansainvälinen yksipäiväinen sarjakuvafestivaali. Se järjestettiin nyt toista kertaa, 13.2.2016 teemalla *Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua*. Tapahtuman keskipisteenä toimi kulttuurikeskus Grand ja lisäksi näyttelytoimintaa oli Taidetehtaalla, Porvoon kirjastossa sekä Galleria Kreutzissa. Tapahtumaan osallistui kaikkiaan hieman yli 500 henkilöä, mikä on noin 20 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Tapahtumaa rahoittivat Svenska Kulturfonden, Aktia-Säätiö ja Porvoon kaupunki. Lisäksi saimme tapahtumalle sponsoriksi KopioNiinin, joka tuotti suurimman osan markkinointimateriaaliamme maksutta. Omarahoitusosuus kerättiin iltaklubin tuotoilla sekä basaaripöytämyynnillä.

Festivaali palkittiin Yläfemma-palkinnolla tapahtuman yhteydessä. Feministinen sarjakuvatoiminta jakoi ensimmäisen kerran kunniapalkinnon sarjakuva-alalla ansioituneille toimijoille:

Paikallisten aktivistien aloittama sympaattinen festivaali osoittaa, että pienilläkin resursseilla voi tehdä asioita hyvin ja mietitysti. Å-fest on nyt kahden ensimmäisen vuotensa aikana tuonut vähemmistöjen ääniä esiin siitä numeroa tekemättä. Vieraina, puhujina ja näyttelyissä on ollut kiitettävästi naisia, maahanmuuttajia ja sukupuolivähemmistöjä. Myös esimerkiksi ruokavalikoimassa on huomioitu kivasti erilaiset ruokavaliot.

1. Tapahtuman tausta ja tavoitteet

Ensimmäisen kerran vuonna 2015 järjestetty tapahtuma vahvisti todeksi sen, että Porvoo sopii erityisen hyvin talvisen festivaalin järjestyspaikaksi. Festivaali elävöittää hiljaista helmikuuta ja antaa kävijöille mahdollisuuden nähdä kaupungin kulttuuritarjontaa muusta kuin perinteisestä turistivinkkelistä. Porvoo toimii tapahtumapaikkana erityisen hyvin siksi, että se on lähellä pääkaupunkiseutua – suuri osa kävijöistämme on pääkaupungista ja kaupunkiin on helppo houkutella kotimaisia ja kansainvälisiä vieraita, sillä tänne on helppo tulla julkisilla kulkuneuvoilla. Suuri merkitys on myös kaupungin kaksikielisyydellä, minkä vuoksi pohjoismainen näkökulma sopii tapahtumaamme erinomaisesti ja se helpottaa erityisesti ruotsinkielisten vieraiden saamista tapahtumaan.

Å-festin tärkeänä tavoitteena on tuoda tekijöitä ja taiteilijoita yhteen ja nostaa esiin alueellista osaamista, sekä nostaa kaupungin profiilia nimenomaan sarjakuvataiteen eteläisenä kärkikaupunkina. Festivaalin jatkuvuuden varmistamiseksi perustettiin keväällä 2015 Porvoon sarjakuvayhdistys, jonka keskeinen tehtävä on hankkia rahoitus ja järjestää festivaali joka vuosi. Merkittävä kokeilu tänä vuonna oli oman korkeatasoisen näyttelyn rakentaminen osaksi festivaalia.

Keskeisenä tavoitteena on nostaa Å-fest muutamassa vuodessa merkittäväksi alan ammattilaisia ja harrastajia kerääväksi tapahtumaksi Helsingin, Tampereen, Oulun, Turun ja Kemin sarjakuvafestivaalien rinnalle. Å-festin erottaa näistä massatapahtumista erityisesti pienlehtitoimintaan keskittyvä ohjelmatarjonta, kiinnostava puhe- ja työpajaohjelmisto, paikallisten toimijoiden kanssa toteutettava sisältö- ja ohjelmayhteistyö ja yksipäiväisyys.

Kävijätavoitteeksi asetimme vähintään 400 vierasta. Laskelmien mukaan ylitimme tavoitteen noin 20 prosentilla. Maltillinen kasvu sopii tapahtumalle hyvin. Tämä vierasmäärä mahtuu erinomaisesti tapahtumalle varattuun tilaan ja kasvunvaraa tuleville vuosille on riittävästi.

2. Työryhmä

Tapahtumaa tuotti Porvoon sarjakuvayhdistys yhdessä vapaaehtoisten kanssa. Keskeisiä tapahtumatiimiin kuuluvia ammattilaisia ovat:

- sarjakuvataiteilija **Kaisa Leka**, joka huolehti rahoituksen hankinnasta, taloudesta, Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua -näyttelyn kuratoinnista, markkinointimateriaalien tuotannosta ja kansainvälisten että kotimaisten taiteilijavieraiden kutumisesta ja vierailuihin liittyvistä käytännön järjestelyistä sekä vieraiden houstaamisesta,
- sarjakuvataiteilija **Richard Jensen**, joka huolehti päänäyttelyn kuratoinnista, markkinointimateriaalien tuottamisesta, rahoituksen hankinnasta ja käytännön järjestelyistä, kansainvälisten että kotimaisten taiteilijavieraiden kutumisesta ja vierailuihin liittyvistä käytännön järjestelyistä sekä vieraiden houstaamisesta,
- sarjakuvataiteilija **Filippa Hella**, joka vastasi rahoituksen hankinnasta, ruotsinkielisestä yhteistyöstä ja näyttelytoiminnan organisoinnista ja järjestelyistä sekä vieraiden houstaamisesta,
- sarjakuvataiteilija **Emmi Valve**, joka vastasi kotimaisten taiteilijavieraiden kutumisesta ja houstaamisesta sekä yhteistyöneuvotteluista,
- digitaalisen median asiantuntija **Anniina Lundvall**, joka vastasi rahoituksen hankinnasta, viestinnästä ja tiedotuksesta, verkkosivujen päivittämisestä ja iltaklubin käytännön järjestelyistä,
- muotoilija **Peter Kaario**, jonka vastasi erityisesti Grandin tapahtuman teknisestä suunnittelusta, sarjakuvakauppiasyhteistyöstä ja sarjakuvabasaarista,
- opiskelija **Sanni Nurmi**, joka huolehti käytännön järjestelyistä, tiedotuksesta, kuljetuksista, näyttelyrakentamisesta sekä tiedotuksesta. Lisäksi Nurmi tekee opinnäytetyötä Å-festiin liittyen.

Lisäksi tiimin työtä tuki Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijatiimi, joka vastasi sosiaalisen median strategian kehittämisestä ja strategian jalkauttamisesta käytännössä. Sosiaalisen median tiimiä koordinoi opiskelija **Samu Haapalainen**. Varsinaisena festaripäivänä apunamme oli myös viisi vapaaehtoista, jotka auttoivat käytännön järjestelyissä festivaalipaikalla.

3. Festivaalin ohjelma ja sisältö

Festivaalin ohjelma jakautuu kahteen keskeiseen osaan: itse festivaalipäivään 13.2 ja festivaalin yhteyteen koottuun Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua -päänäyttelyyn, joka oli nähtävillä Taidetehtaalla 22.1-14.2. 2016. Tavallaan järjestimme siis kaksi merkittävää talvista tapahtumaa, koska näyttelykokonaisuus paisui omaksi tärkeäksi kokonaisuudeksi.

3.1 Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua – Pohjoismaiden sarjakuvanäyttely Taidehallissa

Å-fest kuratoi pohjoismaisten sarjakuvataiteilijoiden ennennäkemättömän yhteisnäyttelyn, joka järjestettiin Taidetehtaalla 22.1-14.2. Näyttelyssä oli töitä neljältätoista taiteilijalta Suomesta ja muista pohjoismaista. Näyttelytöitä oli nähtävillä ruotsalaisilta Kollbein Karlssonilta ja Emelie Östergren, tanskalaiselta Adam O:ltä

ja Søren Mosdalilta, norjalaiselta Martin Erntseniltä ja Frødis Sollid Simonsenilta, sekä kotimaisilta Tommi Musturilta, Roope Eroselta, Jan Konsinilta, Riitta Uusitalolta, Ville Rannalta, Mari Ahokoivulta sekä Tiina Lehikoiselta.

Näyttely sai paljon näkyvyyttä medioissa (kts. mediaseuranta, [Lukupino-blogi](#) ja [Pois työpöydältä-blogi](#)) ja myös useat koululaisryhmät vierailivat näyttelyssä. Palaute näyttelystä oli positiivista: näyttely antoi monipuolisen, raikkaan ja kantaottavan kuvan sarjakuvataiteesta Pohjolassa. Näyttelyä hyödynnettiin myös kotouttamistyössä: turvapaikanhakijanuoria kävi ohjaajien kanssa katsomassa näyttelyä. Kaikkiaan näyttelyn näki Taidetehtaan tilastojen mukaan yli 1400 kävijää. Festivaalipäivänä näyttelyssä vieraili noin 200 henkeä.

Tiitu Takalon erikoisnäyttely Kulmassa

Osana päänäyttelyä järjestettiin kutsutaiteilijamme Tiitu Takalon oma näyttely. Takalo (s. 1976) on tamperelainen sarjakuvataiteilija, kuvataiteilija ja pienkustantaja. Hänen sarjakuviaan on julkaistu ruotsiksi, puolaksi, portugaliksi, englanniksi, venäjäksi, hollanniksi, ranskaksi ja unkariksi. Hän on julkaissut lukuisia sarjakuva-albumeita ja lehtiä ja myös toiminut kuvittajana. Takaloa pidetään yhtenä sukupolvensa taitavimmista sarjakuvapiirtäjistä. Hänen sarjakuvaromaaninsa Minä, Mikko ja Annikki (Suuri Kurpitsa) palkittiin Sarjakuva-Finlandia -palkinnolla Tampere kuplii –sarjakuvafestivaaleilla 27.3.2015.

3.2 Å-fest Grandissa

Festivaalipäivän keskipiste oli kulttuurikeskus Grand, jossa järjestettiin sarjakuvien myyntibasaari, taiteilijahaastatteluja, työpaja ammattilaisille, Fingerpori9-albumin julkaisutilaisuus, sarjakuvien lukunurkka ja paljon muuta toimintaa.

Taiteilijahaastatteluihin osallistuivat taiteilijat **Mari Ahokoivu, Søren Mosdal, Kollbein Karlsson**, Puupäähattu-palkinnon juuri voittanut **Ville Pirinen**, ruotsalaiset taiteilijat **Karolina Bång, Malin Skogsberg** ja **Sofia Olsson, Tommi Musturi, Tiitu Takalo** sekä vastanimetyt sarjakuvaneuvokset **Johanna Rojola** ja **Mikko Huusko**. Taiteilijoita haastatteli tuottaja Hanna Wahlman, sekä suomeksi että ruotsiksi. Taiteilijoiden haastatteluja järjestettiin Grandissa kaksi kertaa tunnissa. Kaikkiaan kotimaisia ja kansainvälisiä haastatteluja oli kuuntelemassa päivän aikana noin 150 osallistujaa (kts. taulukko 1). Kävijämääriä laskettiin käsin sekä tiloissa olevien kävijälaskureiden avulla.

Festivaalin myyntibasaariin myytiin 14 näyttelypöytää. Myyjinä olivat muun muassa Turun sarjakuvakauppa, Turun sarjakuvakerho, Arktinen banaani, Musta Ritari, Femidistro sekä Hangon sarjakuva ja kirjadivari. Taiteilijavierailamme on myös mahdollisuus myydä omia sarjakuvia ”sarjakuvakirppispöydällä”, jossa tehtiin huomattavasti parempi myyntitulos kuin edellisenä vuonna.

Grandissa järjestettiin kolme näyttelyä.

Alakertaan koottiin ”Mitä sä täällä teet? – Tarinoita maahantulosta” -näyttely, joka perustuu vastajulkaistun sarjakuva-antologiaan. Antologiassa eri puolilta maailmaa Suomeen tulleet kertovat maahantulokokemuksestaan. 15 eri puolilta maailmaa pohjoiseen tullutta eri-ikäistä ihmistä vastaa kysymykseen ja kertoo maahantulokokemuksensa. Piirtäjinä ovat **Aino Sutinen, Reetta Laitinen, Milla Paloniemi, Tuukka Teponoja, Olli Hietala, Henna Hoplin, Hannele Richert, Filippa Hella, Mari Ahokoivu, Warda Ahmed, Annukka Mäkijärvi, Antti Kyrö, Henri Gylander, Otso Höglund, Julie Stein** ja **Suvi Tirronen**. Hannele Richert esitteli näyttelyä festivaalipäivänä vieraille.

Viimeinen hetero -pienoinnäyttely käsitteli niin ikään ajankohtaista aihetta: tasa-arvoista avioliittolakia ja ns. homosaatiota. Turun Sarjakuvakerho päätti taltioida jälkipolville teeman herättämiä tunteita ja ajatuksia

GRAND: Taiteilija/ohjelma	Kuulijat
Mitä sä täällä teet-näyttelyn esittely	11
Fingerpori-julkaisutilaisuus	40
Yläfemma ja Alafemma-palkintojen jako	28
Tuomas Tianen & co.	20
Mari Ahokoivu	10
Soren Mosdal	16
Kollbein Karlsson	20
Ville Pirinen	15
Karolina Bång ja Malin Skogberg	19
Sofia Olsson	8
Tommi Musturi	20
Johanna Rojola ja Mikko Huusko	20
Meet & Greet-tilaisuus Taidehallissa	20
Taulukko 1. Aktiivisten, esitystä seuraavien kuulijoiden määrä/tilaisuus	

härskisti ja sensuroimattomasti. 40 suomalaista sarjakuvapiirtäjää uppoutui teemaan lempeällä rakkaudella, rankalla huumorilla, populaarikulttuurisella otteella ja historiallisella näkemyksellä. Näistä teoksista syntyi Viimeinen hetero -antologia, josta poimittuja töitä oli nähtävillä Grandin ala-aulassa.

Grandin kulttuurikeskus kunnioitti tapahtumaa kokoamalla tämän ja viime vuoden festivaalijulisteet näyttelyksi Grandin tuloaulan käytävään. Festivaalijulisteet olivat samalla ikkuna porvoolaiseen sarjakuvaosaamiseen. Festivaalijulistetaiteesta vastasivat tänä vuonna **Kaisa Leka, Richard Jensen, Emmi Valve, Pertti Jarla, Robert Ottosson ja Filippa Hella.**

Grandissa järjestettiin tänä vuonna yksi ammattilaisille suunnattu työpaja, teemalla ”Sarjakuva välineenä: Miten kertoa netin seksuaalisista ilmiöistä lapselle?” Pelastakaa

Lapset ry:n kanssa yhteistyössä järjestetty keskusteleva työpaja antoi sarjakuvan ammattilaisille tietoa lapsen seksuaalisesta kehityksestä suhteessa ympäröivään nettikulttuuriin. Työpajassa pohdittiin kuvallisia keinoja ja keskusteltiin aiheesta. Työpajaan osallistui kuusi henkilöä.

Tatuointitaiteilija **Dessi Luu** tatuoi Grandissa pieniä kuvia jonotusjärjestyksessä. Tatuoitavia asiakkaita oli päivän aikana neljä. Luun näkökulmasta tilaisuus oli erinomainen pelinavaus uudelle porvoolaiselle yrittäjälle, joka sai näin näkyvyyttä paikallisesti. Tarjolla on sarjakuvataiteilijoiden Å-festivaalin varten tekemiä tatuointiluonnoksia, joita oli mahdollisuus ostaa nimikirjoituksella varustettuna.

Söderkullan kirjasto pystytti Grandiin sarjakuvien lukunurkkauksen, josta voi myös lainata sarjakuvia Sipoon, Porvoon, Askolan ja Pornaisten kirjastokorteilla. Söderkullan kirjastoon oli kasattu myös ansiokas, latvialaisen Anna Vaivaren sarjakuvanäyttely. Vaivaren oli tarkoitus osallistua myös festivaaleille, mutta se jouduttiin peruttamaan sairastapauksen vuoksi.

Grandin yläkerrassa toimi päivän ajan Moxie-festarikahvila, joka myi vegaanista suolaista ja makeaa syötävää sekä virvokkeita. Kahvila oli täynnä koko festivaalin ajan ja myynti oli erinomaista tapahtuman aikana. Kahvilassa järjestettiin elävää musiikkia: porvoolainen Jäälähde-yhtye esiintyi festivaalin yhteydessä iltapäivällä.

3.3 Pop-up sarjakuvakeskus Taidetehtaalla

Täydensimme Taidetehtaan ohjelmistoa yhteistyössä Sarjakuvakeskuksen kanssa. Sarjakuvakeskus tuotti festivaaliviikon aikana Pop-up sarjakuvakeskuksen, jossa oli erilaisia omatoimitehtäviä, lukemista ja tekemistä lapsille ja aikuisille. Tarjolla oli erilaisia ohjattuja työpajoja koululaisryhmille viikon aikana ja kaksi erillistä pajaa festivaalipäivänä. Niistä toinen, lapsille suunnattu salapoliisipaja järjestettiin kahdella kielellä

suomeksi ja ruotsiksi. Ennakolta varattuja koululaisryhmiä vieraili festivaali viikolla neljä, ja lisäksi vapaasti vierailevia ryhmiä kävi paikalla tutustumassa pop-up toimintaan.

Lisäksi järjestimme yhdessä Luke Pearsonin Hilda-näyttelyn 5.-13.2.2016 Taidetehtaan ensimmäisessä kerroksessa. Lapsille suunnattu näyttely oli Luke Pearsonin, brittiläisen sarjakuvataiteilijan käsialaa. Näyttely koostui tauluista sekä kosketeltavista taideteoksista. Sinitukkaisen tytön seikkailuja käsittelevä Hilda-näyttely sopi koko perheelle ja se oli osa lapsille suunnattua ohjelmistoa.

3.4 Muu festivaaliohjelma

Å-brunch

Järjestimme ensimmäistä kertaa sunnuntaille, 14.2 ohjelmaa. Tavoitteemme oli saada Porvoossa yöpyjät osallistumaan yhteiselle brunssille. Brunssi järjestettiin Rakuunarykmentin tiloissa. Å-Brunchille osallistui reilu kolmekymmentä alan ammattilaista. Tilaisuudessa haastateltiin lyhyesti tusinan verran pääasiassa taiteilijoita sekä eri järjestöjen ja tahojen edustajia tulevista sarjakuvaprojekteistaan. Etenkin taiteilijat kokivat positiiviseksi harvinaisen tilaisuuden saada puhua nimenomaan työn alla olevista töistään ja kuulla kollegoidensa lähitulevaisuuden hankkeista. Samalla luotiin kokonaiskuvaa siitä mitä alalla on tapahtumassa alkaneena vuonna. Brunssin cateringistä vastasi vegaanikahvila Moxie.

Brunssi onnistui sisällöllisesti hyvin, mutta valitettavasti peruutusten vuoksi siitä aiheutui taloudellisesti tappiota festivaaleille. Koska brunssia pidettiin toimivana tapahtumana, jatkossa mietimme kuinka sen voi järjestää niin, ettei se aiheuta taloudellista painetta festivaalin budjetille. Aiomme myös kehittää tapahtumaa niin, että se on lapsiystävällisempi, jolloin perheet voivat osallistua mutkattomasti brunssille. Brunssi kiinnosti paikallisia asukkaita, sillä vanhassa kaupungissa ei yleensä ole sunnuntaisin ohjelmallista brunssitarjontaa.

Porvoon kirjasto

Porvoon kirjastossa oli esillä 12.-27.2.2016 sarjakuvia suomalaisen FEMSKT:n (feministinen sarjakuvatoiminta) jäseniltä **Apila Pepita Miettiselä, Katariina Hirvoselta ja Emma Heinosesta, Taina Hakalalta** sekä ruotsalaisilta Dotterbolaget-verkoston edustajilta **Karolina Bångilta ja Malin Skogbergilta**. Aihepiireinä mm. arkinen ahdistus, lihatalous ja esineellistäminen, abortti sekä suuren kysymyksen ”Milloin haluat lapsia?” kyseenalaistaminen. Näyttelyssä on sarjakuvia sekä suomeksi että ruotsiksi. Näyttelyn on koonnut ja käännökset sarjakuviin tehnyt Taina Hakala. Festivaalipäivänä oli taiteilijoita paikan päällä kirjastossa keskustelemassa teoksista, näyttelyn teemoista ja sarjakuvan tekemisestä. Tilaisuuteen osallistui kourallinen kiinnostuneita vieraita. Kaikkiaan näyttelyn näki kirjaston arvion mukaan noin 1200 henkilöä. Kirjaston mukaan palaute oli positiivista ja näyttelyä pidettiin erittäin laadukkaana.

Iltaklubi LaFiestassa

Festivaalipäivän kruunasi poikkitaiteellinen sarjakuvaklubi KAK <3 Å-fest LaFiestassa. Klubille osallistui noin 100 henkilöä, joista lipun maksaneita oli 82. Ohjelmassa oli tamperelaisen Grateful Dädin keikka sekä porvooolaisen stand-up-maista musiikkia esittävän Mjölkin keikka. Hyvin erikoinen kattaus herätti sekä positiivista puhetta että hämmästyneisyyttä. Edellisenä vuonna kehitelty Torttukaraoke toteutettiin uudelleen. Ideana on, että joukkueet sanoittavat uudelleen karaokehittejä sarjakuvateemaisesti ja paras tiimi sai palkinnoksi muotoilija Peter Kaarion tekemän kultaisen Runebergin torttu-patsaan. Tapahtumajärjestämisellä on kaupungin hiljaisena aikana erittäin suuri merkitys: festivaaliklubipuolen

myynti oli muutamassa tunnissa noin 2000 euroa, mikä oli ravintoloitsijan mielestä poikkeuksellisen hyvä lounge-puolen myyntiluku.

4. Markkinointi ja tiedotus

Tapahtumaa markkinoitiin aktiivisesti eri kanavia hyödyntäen. Keskeisiä markkinoinnin välineitä olivat verkkokanavat, mutta panostimme myös perinteiseen painetun median tiedotustoimintaan sekä juliste- ja bannerimarkkinointiin. Lisäksi toimitimme sähköistä materiaalia Grandin näytöille. Ostimme kahdeksi viikoksi Mannerheiminkadun, Porvoon keskeisen kulkuväylän yläpuolelta banneripaikan, johon tehtiin kahdeksanmetrin mainoslakana.

Tapahtuman verkkosivut www.a-fest.fi päivitettiin festivaalimarkkinointia varten marraskuun lopussa 2015. Sivustolla vieraili joului-helmikuussa 3780 yksilöitä kävijää. Sivustolle päädyttiin pääasiassa sosiaalisen median kautta. Myös Taidetehtaan uutissivun sekä Ylen uutissivujen kautta tuli sivuille liikennettä helmikuussa.

Ylläpidimme sosiaalisen median kanavia Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa. Näistä saimme tilastoja, joiden avulla pystyimme arvioimaan tapahtuman kiinnostavuutta sekä profiloimaan kävijöitä. Pyrimme mahdollisimman suureen orgaaniseen tykkäämiseen, eli panostimme omien verkostojen herättelyyn, viestittelimme aktiivisesti eri foorumeille ja yhteistyökumppaneille ja pyysimme tykkäämään sivusta. Kaikki sosiaalisen median kanavat on nimetty yhteneväisesti /afestporvoo.

Tänä vuonna huomasimme selvästi Twitterin heikon toimivuuden ja toisaalta Instagramin merkittävän kehittymisen markkinointikanavana. Instagramissa saimme kymmeniä tykkäyksiä ja paljon uusia seuraajia. Käytimme Facebookia pää-somekanavana. Aktiivisena markkinointikautena helmikuussa tavoitimme lähes 20 000 ihmistä sen kautta. Sitoutuminen julkaisuihimme kasvoi yli 500 %, julkaisujamme jaettiin, niistä keskusteltiin ja niistä tykättiin valtavasti. Suurin tykkääjäryhmämme ovat 25-45-vuotiaat naiset. Ostimme Facebookiin myös maksettua mainontaa, jonka tuloksena etenkin sarjakuva-alan ulkopuoliset ihmiset saivat tietoa festivaalista.

Sosiaalisen median seuraajat	2015	2016
Å-fest-facebook-ryhmän tykkääjät	369	482 (+113)
Å-fest tapahtumaan osallistujat Facebookissa	241 osallistun, 105 ehkä	258 kiinnostunutta, 137 osallistui
Twitterin seuraajat	82	51 (-31)
Instagramin seuraajat	17	71 (+54)
IG: #åfestilla jaetut postaukset	55	146 (+91)
Taulukko 2. Sosiaalisen median näkyvyys		

4.2 Painettu markkinointimateriaali

Festivaalin katumarkkinointia varten painettiin 50 nelivärijulistetta. Julisteet jaettiin Porvoon keskeisiin kohteisiin sekä Helsingissä sarjakuvaliikkeisiin. Kaikki julisteet saatiin jaettua viikkoa ennen tapahtumaa.

Julisteiden kuvituksista vastasi viisi porvoolaista taiteilijaa, jotka tuottivat yksilöllisen festarikuvituksen julisteita varten. Filippa Hellan, Richard Jensenin, Robert Ottossonin, Kaisa Lekan, Emmi Valveen ja Pertti

Jarlan kuvitukset saivat paljon kehuja mm. sosiaalisessa mediassa. Vetovoimaiset julisteet olivat tärkeä osa tapahtuman ennakkomarkkinointia, etenkin kun niihin saatiin uniikit kuvitukset.

Festivaaliohjelmaa painettiin 200 kpl. Suurin osa siitä jaettiin Grandin tapahtumien yhteydessä. Niiden menekki ei ollut kovin suurta vaan ihmiset kulkivat kännyköiden kanssa ja katsoivat ohjelmatarjontaa sen kautta. Jatkossa meidän on kehitettävä mobiilissa paremmin toimivat ohjelmasisällöt, jotta esimerkiksi oman festivaaliohjelman kasaaminen mobiilisovelluksen avulla onnistuu.

Hankimme 8-metrinen mainosbänderollin katumainontaa varten.

Painotöistä suurimman osan tuotti Kopioniini, joka toimi samalla myös tapahtuman virallisena sponsorina.

4.3. Tiedotteet ja lehdistöosumat

Festivaalista lähetettiin useita tiedotteita laajasti sekä paikallisiin, alueellisiin että valtakunnallisiin medioihin. Mediapostituslistalla olivat seuraavat mediat:

Uusimaa, Aamuposti, Helsingin Sanomat, Nyt-liite, Helsingin uutiset, Hufvudstadsbladet, Hyvinkään Viikkouutiset, Iltalehti, Iltasanomat, Itävyä, Keski-Uusimaa, Loviisan Sanomat, Metro, Mäntsälän uutiset, Nurmijärven uutiset, Sipoon sanomat, Tuusulanjärven Viikkouutiset, YLE Kulttuuri ja ruotsinkieliset toimitukset, Östnyland, Ny Tid, Astra, Horisont, Iskelmä, Yle Radio Itä-Uusimaa ja YLE Vega Östnyland.

Saimme festivaaleille mielestämme hyvää näkyvyyttä erityisesti paikallisissa medioissa sekä sarjakuvatoimijoiden omissa mediakanavissa. Festivaali mainittiin useiden keskeisten toimijoiden Facebook-feedissä ja taiteilijat levittivät myös itse omasta esiintymisestään tietoa median edustajille.

Lähestyimme myös porvooolaisia keskeisiä kulttuuritoimijoita ja -tahoja, joille tiedotetta lähetettiin.

Tapahtuma päivitettiin myös keskeisiin tapahtumakalentereihin (Uusimaan tapahtumakalenteri, Porvoon kaupungin tapahtumakalenteri, kulttuuriyhdistyksen tapahtumakalenteri sekä Evenemax-tapahtumakalenteri).

Median nimi	Pvm	Otsikko	Linkki
Yle Nyheter	21.01.2016	Tecknade serier platsar också i Konsthallen	http://svenska.yle.fi/artikel/2016/01/21/tecknade-serier-platsar-ocks-a-i-konsthallen
Yle Nyheter	25.01.2016	Serieteckningen vinner terräng i Borgå	http://svenska.yle.fi/artikel/2016/01/25/serieteckningen-vinner-terrang-i-borga
Uusimaa	25.1.2016	Tintti ei istu sarjakuvapiirtäjän olkapäällä: "Suomessa vapaa ja rohkea tyyli"	http://www.uusimaa.fi/artikkeli/358400-tintti-ei-istu-sarjakuvapiirtajan-olkapaalla-suomessa-vapaa-ja-rohkea-tyyli
Uusimaa	12.2.2016	Sukella sarjakuvan maailmaan	http://www.uusimaa.fi/artikkeli/364752-sukella-sarjakuvan-maailmaan

Itävyäylä	10.2.2016	Yhdeksäs Fingerpori-kokoelma julkaistaan Å-festissä - Sarjakuvafestivaali täyttää kulttuuritalo Grandin lauantaina tapahtumilla.	http://www.itavayla.fi/uutiset/index.php?id=yhdeksas_fingerpori-kokoelma_julkaistaan_a-festissa
Uusimaa	14.2.2016	Å-fest palkittiin Yläfemmalla	http://www.uusimaa.fi/artikkeli/365036-a-fest-palkittiin-ylafemmalla
Östnyland	15.2.2016	Å-fest lockade storspublik	https://www.ostnyland.fi/artikel/a-fest-lockade-storspublik/
Östnyland	12.2.2016	Se världen ur rutperspektiv	https://www.ostnyland.fi/artikel/se-varlden-ur-rutperspektiv/
Yle Radio	10.2.2016	Kulturtorsdag -Å-fest i Borgå	http://arenan.yle.fi/1-3304901
Östnyland	25.1.2016	Krig och kärlek tecknas i Konsthallen	https://www.ostnyland.fi/artikel/krig-och-karlek-tecknas-i-konsthallen/

Taulukko 4. Mediaosumia 2016.

5. Talous ja budjetointi

Rahoitusta haettiin viime vuoden tapaan Porvoon kaupungilta, Svenska Kulturfondenilta, Aktia-Säätiöltä, sekä Taiteen edistämiskeskuksen sarjakuvataiteen apurahoista. Saimme ulkopuolisia avustuksia yhteensä 5300 euroa. Lisäksi teimme hakemuksen Kordelin-säätiölle, TAIKEN lastenkulttuuriavustuksien saamiseksi sekä Kulturkontakt Nordin hankerahoituksen saamiseksi, mutta näistä emme saaneet avustuksia tällä kertaa.

Taiteen edistämiskeskuksen rahoituspäätös (4000e) tuli vasta festivaalin jälkeen, minkä vuoksi teimme käyttötarkoituksen muutoshakemuksen, jonka myötä pyysimme rahat käyttöön 2017 valmisteluja ja toteutusta varten. Tätä rahaa emme käyttäneet vuoden 2016 rahoittamiseen. Haimme ja saimme Porvoon kaupungin tilatukea, minkä vuoksi Grandin vuokraaminen tapahtumatilaksi onnistui henkilökuntakulujen hinnalla.

Tavoitteena oli lisätä omia tapahtumatuottoja menojen tasapainottamiseksi. Saimmekin erilaisilla lipputuotoilla kerättyä 1236,95 euroa. Myimme muun muassa 10 euron hintaan basaarin myyntipöytiä. Pöydän hinta haluttiin pitää mahdollisimman alhaisena, jotta vähävaraisetkin pienlehtikustantajat pystyvät tulemaan myymään festivaaleille. Pöytätuottojen lisäksi iltaklubin tulot vahvistivat talouttamme ja pystyimme niiden turvin kattamaan myös tappiolliset kokeilut. Tappiollisia kokeiluja tämän vuoden festivaaleilla oli bussikuljetusten järjestäminen sekä sunnuntainen sarjakuvabrunssi. Tulevana vuonna emme järjestä kuljetuksia ja brunssin kanssa mietimme taloudellisesti toimivamman rakenteen, joka ei aiheuta tappiota festivaalille.

Suurin osa budjetista kului näyttelyn rakentamiseen, kotimaisten ja kansainvälisten vieraiden lentoihin sekä majoituksiin. Mahdollisimman suuri osa kuluista yritettiin minimoida hyödyntämällä työryhmän omia taitoja sekä paikallisia suhteita. Lisäksi saimme sponsoriksi Kopioniinin, joka toteutti osan markkinointiaineistosta meille maksutta.

Kaikkiaan tapahtuman talous pystyttiin pitämään tasapainossa ja saadut avustukset riittivät kaikkiin menoihin. Budjetti on ylijäämäinen siltä osin, että pystymme tuloilla kattamaan kuluvan vuoden yhdistyksen yleis- ja kokouskulut sekä vuoden 2017 ennakkomarkkinointikulut.

Toteutunut budjetti

5.1 Kulttuuritapahtuma talousvaikutusten arviointia

Pystyimme tapahtuman myötä osoittamaan, että yksipäiväisenkin, kokonaiskustannuksilta edullisen kulttuuritapahtuman järjestäminen voi tuoda kaupungille merkittäviä tulovirtoja. Tapahtumaan osallistujat tuovat tuloja etenkin hotelli- ja ravintola-alan yrittäjille. Laskimme, että jokainen ei-yöpyvä festivaalivieras tuo kaupunkiin päivän aikana noin 40 euron verran tuloja syömällä, juomalla ja tekemällä ostoksia festivaalialueella sekä lähialueen kahviloissa sekä ravintoloissa. Koska festivaaleilla ei ollut tarjolla lämmintä ruokaa, jalkautuivat vieraat paikallisiin ravintoloihin ja kahviloihin. Iltaklubilla laskimme jokaisen vieraan kuluttavan noin 20 euroa alkoholijuomiin, pieni vähemmistö myös söi ravintolassa.

Ongelmana Porvoossa on edelleen edullisen kimppamajoituksen tai vastaavan helpon ja edullisen majoitusratkaisun tarjoamisen mahdottomuus. Olisi tärkeää saada onnistumaan ns. koulumajoitus tai vastaava festivaalivieraille, jotta he myös yöpyisivät Porvoossa ja jättäisivät samalla lisää euroja kaupunkiin. Meiltä kysellään majoitusta, mutta olemme sitä pystyneet valitettavasti tarjoamaan vain kutsuvieraillemme.

6. Kävijä- ja myyjäpalautteet

Parantaaksemme tulevien vuosien festivaaleja, keräsimme palautetta sekä paperilla että sähköisesti. Festivaalipalautelomakkeita kerättiin Grandissa ja verkossa 14.2–29.2. Saimme yhteensä 18 palautetta kävijöiltä. Vastaajien kesken arvottiin porvoolaisten taiteilijoiden teoksista koostuva palkinto.

Lisäksi palautetta kerättiin sähköisesti basaarialueen myyjiltä. Näitä palautteita takaisin kolme. Ensi vuonna palautetta on kerättävä päivän päätteeksi kirjallisena, jotta saamme riittävästi palautetta myös myyjiltä. Moni myyjä kyllä tuli kiittelemään ja kertomaan päivästä järjestäjille, ja näiden mukaan tapahtuma oli

mennyt erinomaisesti myynnin näkökulmasta. Tästä olisi tärkeää saada vielä kirjallista ”todistusaineistoa”, jotta voimme arvioida myyntibasaarin onnistumista kokonaisuutena.

Palautteissa korostui viime vuoden tapaan se, että kävijöitä on enemmän muualta kuin Porvoosta. Tämä kertoo paljon tapahtuman merkityksestä nimenomaan alan ammattilaisille ja harrastajille. Tapahtuma ajoittui kauteen, jolloin muita alan tapahtumia ei järjestetä aktiivisesti missään päin Suomea. Tällöin liikkeelle lähdetään aktiivisesti myös kauempaa. Tämä on kaupunkimatkailun ja festivaalien kehittämisen näkökulmasta todella tärkeä seikka. Vaikka porvooolaiset olivat selvästi löytäneet tapahtuman näyttelyt ja tieto tapahtumasta oli levinnyt kaupunkiin ainakin paikallisia verkostoja kuultaessa, itse tapahtumapäivänä liikkeellä oli varsin vähän porvooolaisia. Tähän seikkaan olisi kiinnitettävä jatkossa huomiota – mikä on se syy, miksi tavallinen porvooolainen kaupunkilainen lähtisi festivaaleille? Lapsiperheitä oli liikkeellä hieman edellisvuotta enemmän, mikä on hyvä asia.

Merkittävä huomio kävijäpalautteissa oli myös sosiaalisen median ja netin merkitys tapahtumatiedottamisessa. Suurin osa kävijöistä oli saanut tiedon nimenomaan verkon kautta. Sosiaalisen median tiedotustyötä kehitettiin ja aktiivinen näkyvyys koettiin positiiviseksi. Yksi negatiivinen palaute tuli koskien tiedotusta, joka oli kuulemma heikko paikallismediassa festivaali viikon aikana. Ensi vuonna yritämme saada medianäkyvyyttä festivaaliviikolla erilaisilla ”koukuilla”, jotta paikalliset aktivoituvat paremmin.

Kaikkiaan palaute tapahtumasta oli positiivista. Festivaalin järjestelyjä ja toteutusta sekä ohjelmaa kehitettiin. Negatiivista palautetta ei tullut juuri suoraan, mutta kuulumme että Taidetehtaan näyttelyssä muutama työ oli ollut aikuisen mielestä liian raflaavaa lapsiyleisölle. Sarjakuvakeskuksen mukaan lapsilta ja nuorilta tällaista palautetta ei kuitenkaan tullut pop-up sarjakuvakeskuksen tapahtumissa. Myös iltaklubin musiikkivalinnat saivat yhden negatiivisen kommentin, mutta kaikkiaan iltatapahtumaa pidettiin viihtyisänä. Jatkossa festivaalin palautekyselyä voi parantaa siten, että saamme tarkemmin tietoa yksittäisten ohjelmasisältöjen onnistumisesta.

Kävijöiltä kerättiin myös toiveita tulevien vuosien festivaaliartistivieraiksi. Saimme toiveita sekä kotimaisten että ulkomaisten vieraiden lisäämiseksi ja hyviä ehdotuksia, joita arvioimme tulevia tapahtumia suunniteltaessa.

Kaikkiaan festaripalautteista paistoi yleisön tyytyväisyys, mistä olimme jälleen hyvin iloisia:

- Tatuointipiste oli hyvä idea! Harmi ettei oma budjettitilanne antanut myöten. Muuten oisin varmaan Pertti Jarlan luoman Rieti-kissan ikuistanut.
- Mukava pieni sarjakuvatapahtuma. Ei valittamista.
- Hienoa että tällaista järjestetään ja erityisesti kiitos siitä että jossain muualla kuin Helsingissä!
- Hyvin järkätty! Runsas tiedottaminen facebookissa oli tosi hyvä juttu
- kaikki eri jees
- ihanaa, keep on rockin!
- hienosti järjestetty, ohjelmaa on kaikille
- törkeen hyvät vegaanisetit, 10 plus

FESTIVAALIOHJELMA 13.2.2016 FESTIVALPROGRAMMET

GRAND

Aula

Sarjakuvanäyttely Mitä sä täällä teet? ja Viimeinen hetero sekä lukunurkkaus Grandin aulassa

12.00 Mitä sä täällä teet?-näyttelyn esittely, **Hannele Richert**

14.00 Fingerpori 9 -kirjan julkaisu-ilaisuus, **Pertti Järkä** signeeraa

15.00 Yläfemmi- ja Alafemmi-palkinnonjakotilaisuus, FEMSKT

15.30 Viimeinen hetero-näyttelyn esittely, **Merja Lundén**

Toinen kerros

11.00–18.00 Sarjakuvabasaari Festivaalikauppa Moxie

Dessi Luu pop-up-tatuointipiste

11.30 Maailman pienin elokuvafestivaali-näyttelyn esittely, **Heikki Rönkkö** ja **Tuomas Trainen/Ränni GmbH**

Sarjakuvataiteilijoiden haastattelut:

12.00 **Mari Ahokoivu**

12.20 **Søren Mosdal**

12.50 **Kolbeinn Karlsson**

13.10 Puupäähattu-palkinnon voittaja **Ville Pirinen**

13.30–14.00 Jäälähteen akustinen keikka kahvilassa

14.30 **Karolina Bång** ja **Malin Skogberg**

15.15 **Sofia Olsson**

15.35 **Tommi Musturi**

16.00 **Tiitu Takalo**

16.30 Porvoon teatteri: Näytelmän Rossums Universal Robots esittely

16.45 Sarjakuvaneuvokset **Johanna Rojola** ja **Mikko Huusko**

Pieni kabinetti

12.45–14.00 Sarjakuva välineenä – miten kertoa lapsille pomosta kuvin? Työpaja ammattilaisille.

Aula

Serieutställningarna Mitä sä täällä teet? ja Den sista heteron samt läshörnan i Grands aula

12.00 Presentation av utställningen Mitä sä täällä teet?, **Hannele Richert**

14.00 Utgivning av serieboken Fingerpori 9, **Pertti Järkä** signerar

15.00 Utdelning av Yläfemmi- och Alafemmi-prisen, FEMSKT

15.30 Presentation av utställningen Den sista heteron, **Merja Lundén**

Andra våningen

11.00–18.00 Seriebazar Festivalcafé Moxie

Dessi Luu pop-up-tatueringpunkt

11.30 Presentation av utställningen Världens minsta filmfestival, **Heikki Rönkkö** och **Tuomas Trainen/Ränni GmbH**

Intervjuer med seriekonstnärer:

12.00 **Mari Ahokoivu**

12.20 **Søren Mosdal**

12.50 **Kolbeinn Karlsson**

13.10 **Ville Pirinen**, vinnaren av Puupäähattupriset

13.30 Jäälähtes akustiska spelning på kaféet

14.30 **Karolina Bång** och **Malin Skogberg**

15.15 **Sofia Olsson**

15.35 **Tommi Musturi**

16.00 **Tiitu Takalo**

16.30 Porvoon teatteri: Presentation av pjäsen Rossums Universal Robots

16.45 Serieråden **Johanna Rojola** och **Mikko Huusko**

Lilla kabinettet

12.45–14.00 Serier som medel – hur kan man berätta om porr för barn med bilder? Finskspråkig verkstad för proffs.

TAIDETEHDAS

Sarjakuvanäyttely Sodassa ja rakkaudessa kaikki on sallittua Taidehallissa, **Tiitu Takalo** yksityisnäyttely Galleria Kulmassa ja **Luke Pearsonin** Hilda-näyttely ensimmäisen kerroksen aulassa

11.00–16.00 Pop-up-sarjakuvakeskus

11.00–14.00 Salapoliisi-työpaja 6–12-vuotiaille lapsille

14.00–16.00 Avoin nonstop-improvisaatiosarjakuvatyöpaja kaikenikäisille

15.00 Sarjakuvanäyttelyjen taiteilijoita tavattavissa Taidehallilla ja Kulmassa

KONSTFABRIKEN

Serieutställningen I krig och kärlek är allt tillåtet i Konsthallen, **Tiitu Takalo** soloutställning i Galleri Hörnan och **Luke Pearson** utställning Hilda i foajén på första våningen

11.00–16.00 Pop-up-seriecenter

11.00–14.00 Detektivverkstad för barn mellan 6–12 år

14.00–16.00 Öppen nonstop-improvisationsserieverkstad för alla åldrar

15.00 Träff med konstnärer som deltar i serieutställningarna

SÖDERKULLAN KIRJASTO

11.30–12.30 Tutustuminen **Anna Vaivareen** sarjakuvanäyttelyyn

SÖDERKULLA BIBLIOTEK

11.30–12.30 Presentation av **Anna Vaivares** serieutställning

PORVOON KIRJASTO

9.00–15.00 Ruutuja Ruotsista ja Suomesta, feministinen sarjakuva-näyttely

12.00 Tutustuminen näyttelyyn taiteilijoiden johdolla

BORGÅ BIBLIOTEK

9.00–15.00 Rutor från Sverige och Finland, feministisk serieutställning

12.00 Presentation av utställningen tillsammans med konstnärerna

GALLERIA KREUTZ

17.00–19.00 Maailman pienimmän elokuvafestivaalin avajaiset, Ränni GmbH

17.00–19.00 Vernissage av Världens minsta filmfestival, Ränni GmbH

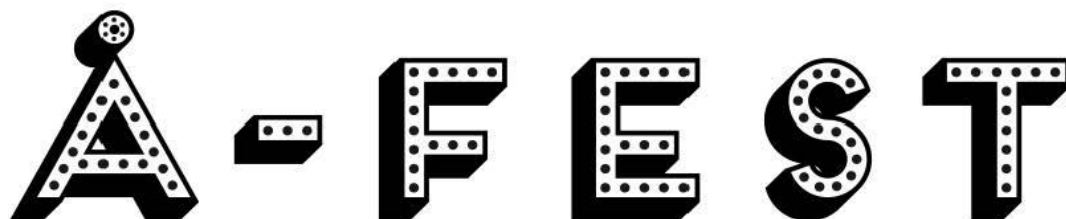
LA FIESTA

20.00– Festariklubi. Livemusiikkia: **Grateful Dä** ja **Mjolk**. Sarjakuvakaraoketilaisuus. Liput 7 euroa.

20.00– Festivalklubben. Livemusiik: **Grateful Dä** ja **Mjolk**. Seriekaraokekilpailu. Biljetter 7 euro.

LISÄTIETOA: **Å-FEST.FI** & FESTIVAALI-INFO GRANDISSA
MERA INFORMATION: **Å-FEST.FI** & FESTIVALINFO I GRAND

Liite 4. Kävijäkysely

Å-fest kävijäkysely

Osallistumalla kävijäkyselyymme autat meitä kehittämään Å-festiä vielä paremmaksi!

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan hieno **"Porvoopaketti"**, eli kokoelmallinen sarjakuvia porvooolaisilta taiteilijoilta. Mukana sarjakuvia mm. taiteilijoilta Kaisa Leka, Emmi Valve, Filippa Hella ja Richard Jensen.

Vastaa ja voita!

1. Sukupuoli*

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ Muu
- ☐ En halua sanoa

Ikä*

- ☐ alle 10
- ☐ 11-17
- ☐ 18-25
- ☐ 26-34
- ☐ 35-42
- ☐ 43-50
- ☐ yli 50

Äidinkieli *

- ☐ suomi
- ☐ ruotsi
- ☐ muu

2. Miten kuulit Å-festistä? *

- ☐ festivaalin verkkosivusto
- ☐ muu verkkosivusto
- ☐ sosiaalinen media (instagram, twitter, facebook)
- ☐ juliste
- ☐ lehtijuttu
- ☐ muu, mikä?

3. Mihin festivaalin ohjelmaan osallistuit tai aiot vielä osallistua? *

4. Mitä jäit kaipaamaan festivaalilta? *

5. Kenet toivoisit meidän kutsuvan Å-festin taiteilijavieraaksi vuonna 2016? *

6. Haluatko antaa järjestäjille jotain muuta palautetta? *

7. Yhteystiedot (jos haluat osallistua Porvoopakettin arvontaan):

Nimi

Osoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Sähköposti

Puhelin